

Dzejniecei VELTAI SNIĶEREI – 100

Foto: Gunārs Janaitis

Velta Sņikere JA ES BŪTU

*Es esmu nomirušas bēdas,
Es esmu nepiedzimis prieks
Un atnākšu kā zilu rožu snieg,
Bet ja es būtu - kā jūs mani sauktu?*

*Es esmu netecētas pēdas,
Vējavas un vētījuma sieks,
Es esmu viesulis un izputējis nieks.
Bet ja es būtu - kā tu mani sauktu?*

*Pats klusums es, pats čūsku stabulnieks.
Es esmu netveramas vēdas,
Krams tvirts un ciets.*

*Pats sapnis es, pats dzelmainākais miegs,
Tu sauktu mani,
Lai es būtu?*

(No izlases "Pietuvoties vārdiem", 2003)

18. decembrī no plkst. 16.00 līdz 21.00 tiešsaistē norisināsies zinātniskā un radošā konference "Pieredze un redzējumi: dzejniecei Veltai Sņikerei 100" ar literatūrzinātnieku, dzejnieku un prozistu, filmu režisoru, mūziķu un citu kultūras personību piedalīšanos, programmu papildinot ar valsts amatpersonu, sabiedrisko organizāciju pārstāvju, Veltas Sņikeres ģimenes un draugu apsveikumiem. Priekšnesumi un priekšlasījumi aptvers trīs spilgtus Veltas Sņikeres dzīvesgājuma lokus – dzeju, jogu un sabiedriski politisko darbību, pirmoreiz vienkopus aplūkojot dzejnieces dzīves un darbības visas šķautnes. (*I. Daukstes-Silasproģes rakstu lasiet 2.lpp.*)

Tostarp tulkotājs Džeids Vils (*Jayde Will*) šajā konferencē stāstīs par Veltas Sņikeres latviešu autoru darbu tulkojumiem

angļu valodā, savukārt britu jogas pētniece un dzejniece skolniece Liza Tila (*Liz Till*) – par Veltu Sņikeri un jogu.

Veltas Sņikeres dzeja publicēta kopkrājumā "Trīs autori" (1950, kopā ar Ojāru Jēģenu un Dzin-taru Sodumu), krājumos "Nemitas minamais" (1961), "Pie-saukšana" (1967), Latvijā izdota-jās grāmatās "Lietu mutes" (1991), "Pietuvoties vārdiem" (2003, klausāmgrāmata 2009) un "Pieredze" (2010). Angļu va-lodā atdzejojusi Andreja Ēgliša, Zinaīdas Lazdas, Vizmas Belše-vicas un citu autoru darbus. 2009. gadā iznākusi Veltas Sņikeres atmiņu grāmata "Savādī-biņas". 2019. gadā izdotas Veltas Sņikeres angļiski atdzejotās "Dai-nas" un angļu valodā rakstītās dzejas izlase "Husks" (pirmiz-devums 1999. gadā).

Saeima uzņem Latvijas pilsonībā dirigentu Karelu Marku Šišonu

Saeima 3. decembrī pieņēma lēmumu par dirigenta Karela Marka Šišona uzņemšanu Latvijas pilsonībā par īpašiem nopelniem Latvijas labā. K. M. Šišons ir bijis Vācu radio filharmoniskā orķestra, kā arī Grācas Simfoniskā orķestra galvenais dirigents, kopš 2017.gada viņš ir Grankanārijas filharmoniskā orķestra galvenais dirigents un mākslinieciskais vadītājs.

Latvijas publikai K. M. Šišons pazīstams arī kā ilggadējs Latvijas

Nacionālā simfoniskā orķestra (LNSO) mākslinieciskais vadītājs un galvenais dirigents. Pirmo reizi viņš LNSO diriģēja 2000. gadā, savukārt no 2009. līdz 2012. gadam bija LNSO vadītājs. Diriģents popularizē Latvijas mūziku un māksliniekus gan Latvijā, gan starptautiski un uzstājas pie pasaules vadošo orķestru diriģenta pulks. K. M. Šišons ir Latvijas rezidents kopš 2009. gada, un viņa dzīvesbiedre ir mūsu operas zvaigzne Elina Garanča.

Latvija dienu ritējumā

3. – 4. lpp.

Franka Gordona un Jura Lorenca komentāri

5. lpp.

Kā Latvija tiek galā ar Covid-19?

Zinātnieces
viedoklis
un privāta
pieredze

6. – 7. lpp.

Pēc deviņiem gadiem – atpakaļ mājās.

Dr. Jura
Brūkla stāsts

8. lpp.

Zviedrijas latviešiem savs 2021. gada kalendārs

11. lpp.

INGUNA
DAUKSTE-
SILASPROĢE

“... es lielākoties rakstu, lai kaut ko atklātu”

Dzejniecei, atdzejotājai un jogas skolotājai Veltai Sņķerei – 100

“Kad es piedzimu, kad sāku domāt, es sevi sajutu domas un jūtas, vēlāk, kad tās atradu Indijā – biju izbrīnījies. Bet ne jau tur vien. Skulptūrāli un varbūt arī citādi man vistuvākā senā Ēģipte, gleznieciski Ķīna, un Ķīnas gleznošanas principi pielietojami mākslā vispār. Kas attiecas uz dzeju, tad stājas starpā valoda, un tāpēc tik grūti spriest par citu tautu seno dzeju, bet, cik esmu lasījusi, tad nekas netuvojas mūsu tautasdziesmām, kas ir stipri ķīniskas (kā ķīniešu gleznas) un tuvu arī japāņu isdzejotājiem. Vai citiem āriešiem ir kas līdzīgs? Ja ne, vai tik nav pārņemts no pirmlatviešiem?” tā sarunā ar rakstnieku Gunti Zariņu 1959. gadā atzīnusi jubilāre Velta Sņķerei.

Un piedzima Velta Sņķerei ārsta Reinholda Sņķera ģimenē 1920. gada 25. decembrī Krievijā, Velikije Lukos, kur tobrīd atradās vecāki, un drīz vien visi kopā atgriezās Latvijā. Veltas Sņķeres Latvijas laiks saistās ar Rīgas centru un kopš 1936. gada vasaras arī ar Mežaparku, kur dzīvoja namā ar strūklaku – Ščecinas ielā 5. Uzauga brīvā Latvijā ar brīvu garu, patstāvīgu un neatkarīgu dzīves redzējumu. Dzīvot un izzināt. Kopā ar tādiem pašiem radošiem, cerību pilniem jauniešiem, kuŗu likteņi veidojās dažādi, lielākā daļa no viņiem Otrā pasaules kara izskaņā nonāca Vācijā un Zviedrijā, bet vēlākos gados nonāca citās aizjūras zemēs; daļu skāra represijas un deportācijas, bet daļa savu dzīvi nodzīvoja dzelzs priekšskara viņā pusē. Šķirti.

Piecu gadu vecumā tapa pirmie dzejoļi, trīspadsmit gadu vecumā sāka rakstīt dienasgrāmatu īsā aforismu veidā, ko var uzlūkot par sava veida treniņu arī dzejā – īsā, koncentrētā veidā ietver dziļumu domu un jēgu. Latvijā aizsākās interese par jogu, kas vēlāk kļūst par pamatnodarbi, dzīvojot Anglijā un darbojoties profesionāli. Velta Sņķerei mācās Rīgas pilsētas 8. pamatskolā (Bruninieku ielā 24A, kur tagad Draudzības ģimnazijas ēka), Pirmajā Rīgas pilsētas ģimnazijā (meiteņu skolas ēka atradās Raiņa bulvārī 29) un studē vēsturi un filozofiju Latvijas Universitātē (vispirms Vēstures un filozofijas, vēlāk Filoloģijas un filozofijas fakultātē). Mācības un galvenais arī skolā un augstskolā sastaptie vienauzdži – tādi pat radoši un brīvi, atstāj savu paliekošu nozīmi tālākajā personības pilnveidē.

Veltas Sņķeres mūža rakstā ieausti koši dzīpari. Tikpat koši kāda kopš agras jaunības ir pati dzejniece – koši sarkaniem matiem, gaŗām matu pinēm, rosīga, aktīva, zinātkāra un izzinātkāra. Sevi un pasauli, arī to, ko ar prātu pat neizskaidrot. Rakstīt taču arī nozīmē mēģināt izprast, jo pati 1952. gadā publicētajās atziņās no “Personīgās poētikas” bildusi – “dzeja ir esmes urbsānās skaidās”. Savukārt Veltas Sņķeres uzrakstīto jau gandrīz

astondesmit gadus mēģina izprast lasītāji un kritiķi. Velta Sņķerei dēvēta par avangardisti latviešu dzejā, par vienu no modernākām latviešu dzejniecēm, kuŗas dzeju Anšlavs Eglītis nodēvējis par buŗamvārdiem. Viņas dzejā ir daudz gaismas un klusuma, spējas klausīties sevi un otrā, dzejas simboliku nav viegli atminēt, tā sakņojas ne vien latviskā, bet arī indoeiropiešu gara tradīcijā.

Par Veltas Sņķeres pirmo publikāciju uzlūkojama dzejoļu kopa laikraksta *Tēvija* pielikumā *Zīle* 1941. gada 29. augustā. 1942. gadā viņa sāk publicēt dzejoļus periodikā, tostarp laikrakstā *Rīts, Latvju Mēnešrakstā, Mana Māja, Laikmets*. Literātūrkritiķis Jānis Andrups atzīnis, ka Veltas Sņķeres dzeju jau kopš pirmajām publikācijām galvenokārt sapratuši isti dzejnieki un dzejas gardēži, tostarp dzejnieks Kārlis Skalbe, ka viņa pratusi dzejā ienākt bez klišejiem. 1943. gada 18. februārī Veltas Sņķeres dzeja izskan Latvijas Radiofonā (arī 1944. gada 6. janvārī).

1944. gadā atstājot Latviju, Velta Sņķerei literārajās aprindās jau ir pazīstama kā dzejniece un turklāt bijis jau sagatavots dzejas krājums, iepazinusi Austrumu filozofijas atziņas, kas viņas daiļradei piešķir papildu dziļumu un nozīmi, tomēr līdz pirmajam grāmatā izdotajam dzejoļu krājumam pāiet krietns laiks. 1944. gada rudenī Velta Sņķerei kopā ar citiem jauniešiem nonāk Vācijā, kur nosūtīti uz sanitāru kursiem, bet no turienes dodas pie draudzenes Ainas Jansones uz Vīni, kur strādā par tulci. Austrijas posma dzejoļi publicēti Zviedrijā izdotā mēnešraksta *Daugava* 5. numurā 1945. gadā; par tiem Edgars Andersons (abi pazīstami jau kopš studiju laika universitātē un radošās kopības “Flederonija” laika) mēnešrakstā *Sauksme* raksta: “No latviešu dzejniekiem debitē tagad Anglijā dzīvojošā jaunā dzejniece un filozofe Velta Sņķerei ar viņai raksturīgā, gandrīz japāniski impresioniskā veida dzejoļiem”. Laikrakstā *Latvju Vārds* 1946. gada 14. decembrī lasāma Latvijas valsts himna Veltas Sņķeres angļu tulkojumā; atdzejots Lūcijas Gaŗū-

tas kantātes “Dievs, Tava zeme, deg!” Andreja Eglīša teksts. “*God, Thy earth is aflame!*” ar Niklāva Štrunkes zīmējumiem 1948. gadā iznāk Stokholmā. Velta Sņķerei tolaik vēl ir ceļā uz savu pirmo kopkrājumu un vēl ilgākā atālumā līdz pirmajam dzejoļu krājumam, tomēr par viņu raksta – “jaunā, iejūtīgā, impresionistiskā dzejniece” (Edgars Andersons), Pēteris Ērmanis uzsver jaunās dzejnieces citādo izteiksmes strupumu un lakonismu, izveidojot pašai savu stilu, Veronika Strēlerte atzīmē neatdarināmo, pastāvīgo un nefiksēto formu.

Kopš 1946. gada Velta Sņķerei dzīvo Londonā, kur viņa nonāca Otrā pasaules kara beigu plūsmas nestā. Joga ir ne tikai Veltas Sņķeres dzīves filozofija, zināšana un izjūta, bet arī profesionālās darbības pamats, viņa vada vairākas jogas nodarbības nedēļā – gan praktiskas, gan jogas filozofijas no darbības. Austrumu zināšanu un mākslas nozīme Veltas Sņķeres dzīvē ir izpaudusies vēl vienā jomā – dejā. Viņas dzejas klausītāji allaž sajūsminās par dzejnieces dzejas lasīšanas veidu – skanējumu papildinot ar roku un arī visa ķermeņa kustībām – mudrām. Tās ir aizgūtas no indiešu dejas kustībām un arī pašas dzejnieces jaunradītas – labākai dzejas domas izteikšanai. Savā ziņā indiešu deja viņas dzīvē ir atnākusi kā bērnišā sapīgi ilgota, bet nerealizēta dejošanas sapņa

istenojums un palikusi līdz šai dienai viņas dzejas priekšnesumā. Dzejolis “Biografija”: “Es esmu dejojāja (kā latviete esmu dzejniece), kā cilvēks esmu jogas skolotāja.” Citviet: “Mana lielā milestība ir deja”. Savukārt joga ir visu reliģiju serde.

Jau kopš pirmajām publikācijām atklājas Veltas Sņķeres burvīgā, īpašā, īsā dzejas forma, vārdu un domu dziļums. Šķiet, no dzejnieces strāvo rāms miers, līdzsvarotība, atturība, mazvārdība – toties ļoti precīzi tvertas atziņas, vārdu spēka, jēgas, plūdma apjausma. Dzejas centrālā tēma – cilvēka spēja atklāt pasaules un dabas dziļāko metafizisko nozīmi un iekļauties kosmiskā ritējumā. Par viņas dzeju ir rakstījuši daudzi, mēģinot atšķetināt, saprast, apjaust arī to, kas aiz vārdiem. Un dzejas lasītājam ir iespēja – pašam lasīt, “satikos, saspēlējos, / skrējos. / ar vārdiem.” Dzeja iekļauta kopkrājumā “Trīs autori” (kopā ar Dzintaru Sodumu un Ojāru Jēģenu), dzejas krājumos “Nemītas minamais” (1961), “Piesauksšana” (1967), “Pietuvoties vārdiem” (2003), “Pieredze” (2010), dzejas izlase “Lietus mutes” (1991), saistošas ir biografisku skiču un piezīmju grāmata “Savādības” (2009) un apceru un rakstu grāmata “Gaisma un noslēpums” (2010). Katra no šīm grāmatām rosinās un mudinās, un, jā, arī neļaus mierā sēdēt. Veltas Sņķeres dzeju iespējams lasīt angļu valodā –

pirmie dzejoļi 20. gs. 60. gadu sākumā publicēti žurnālā “Zintis”, 1974. gadā izdots dzejas krājums kopā ar Andreju Eglīti “*No such place lasts summer-long*”, kam seko krājums “*Husks*” (1999, atkārtoti Latvijā 2019. gadā). Veltas Sņķeres atdzejota vācu un zviedru valodā.

Un vēl – 2009. gadā režisore Maruta Jurjāne ciklā “Latviešu kultūras personības” veido videofilmu (DVD formātā) “Spodrā bradātāja”, nosaukumam izvēloties Latvijā 1943. gadā publicēto dzejoļi “Spodrā bradātāja”.

Dzeju ir iespējams klausīties pašas dzejnieces lasījumā, jo 2009. gadā dzejnieces Liānas Langas sakārtotajā kolekcijā “Autora balss” izdota klausāmgrāmata “Pietuvoties vārdiem”.

Jā, un Velta Sņķerei arī pati atdzejotusi angļu valodā citus latviešu autorus, tostarp – Zinaīda Lazda, Andrejs Eglītis, Vizma Belševica un citi, un, protams, angļu valodā tapusi latvju dainu atdzeja; savukārt latviešu kultūrtelpā ar atdzeju ievēdusi Raineru Mariju Rilki, Česlovu Milošu un citus.

Sagaidot 90. dzimšanas dienu, Velta Sņķerei viesojās Latvijā, 2010. gada 4. decembrī Rīgas Latviešu biedrības Zelta zālē notika dzejas krājuma “Pieredze” atvēršanas svētki. Sagaidot Veltas Sņķeres smtgadi, 2020. gada 18. decembrī Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts kopā ar sadarbības partneriem un daudziem atbalstītājiem tiešsaistē (institūta Facebook un Youtube kontā) suminās dzejnieci zinātniskā un radošā konferencē “Pieredze un redzējumi”, mēģinot atklāt viņas personības daudzās šķautnes un minot “nemītas minamo”.

Velta Sņķerei kā dzejniecei gadu gaitā tikpat kā nemainās, vien izkopj savu stilu. Viņa nav daudzrakstītāja, tā vien šķiet, ka katrs dzejolis ir ‘dzīvojis’ ar dzejnieci, mainījies, slīpējies. “Visu, kas notiek, cilvēks iepriekšējā dzīvē pats sagatavojis”, reiz sarunā ar Anitu Rožkalni atzīnusi jubilāre.

Literaātūrkritiķis Jānis Andrups reiz teicis, ka “Sņķeres dzejā ir tikai viņas pašas vārdi, viņas pašas pasaules atspulgošanās, un tas ir šīs dzejas spēks.” Sirsnīgi sveicot Veltu Sņķerei jubilejā, vēlēsim spēku un gaišumu, bet paši meklēsim viņas vārdos, dzejas spēkā stiprinājumu sev.

*Starp nekurienu
Un nekurienu
Pūka bez svāra.*

*Caur ēnu ēnām
Tumšuma vidū
Gaisma perinās.*

*Kas mēs esam,
Ja neesam
Saules čaulas.
/ “Es esmu” /*

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Apspriežas par augstskolu reformu un pārvaldību

Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pilī tikās ar Rektoru padomes priekšsēdi, Latvijas Kultūras akadēmijas rektori Rūtu Muktupāvelu un Rektoru padomes ģenerālsekretāru Jāni Bernātu, pārrunājot augstskolu reformu un augstskolu pārvaldības aktuālos jautājumus.

Sarunā galvenā uzmanība tika pievērsta augstskolu pārvaldības modeļa maiņai, apspriežoties par augstskolu padomju izveidi, augstskolu Senāta un Satversmes sapulces darbību, to funkcijām, kompetenci, lomu un sastāvu, kā arī locekļu ievēlēšanas vai nozīmēšanas kārtību.

Rektoru padomes pārstāvji izteica bažas par to, ka, nosakot padomju izveidošanu augstskolās, Saeimā topošajam likuma grozījumos nav paredzēts, no kādiem līdzekļiem augstskolas financētu padomju locekļu darbību. Gan Valsts prezidents, gan R. Muktupāvela uzskata, ka jauna pārvaldes modeļa un ar to saistīto lomu, funkciju, atbildību noteikšana nevar notikt bez papildu līdzekļiem.

Tāpat R. Muktupāvela vērsa uzmanību uz to, ka topošie grozījumi paredz lielu padomes locekļu kompetenci bez attiecīgi tikpat liela atbildības seguma. Valsts prezidents uzsvēra, ka laba prakse pieprasa tiesību un atbildības noteikšanu līdzvērtīgā apmērā.

No Valsts prezidenta Egila Levita uzrunas ANO Ģenerālās asamblejas īpašajā sesijā par COVID-19 pandēmijas apkarotību

Valsts prezidents savā runā 3. decembrī uzsvēra, ka "laikā, kad pasauli ir pārņēmusi pandēmija, man vispirms jāsaka sirsnīgs palīdzības vārds pasaules medikāliem par neatlaidīgo un ārkārtīgi prasmiģi veikto darbu. Tāpat vēlos izteikt savu visdziļāko pateicību citu sabiedrībai svarīgu funkciju nodrošināšanā būtisku jomu speciālistiem un zinātniskajiem darbiniekiem, kuri šobrīd strādā pie visedarbīgākās vakcīnas atrašanās."

Egils Levits uzsvēra, ka šobrīd vairāk par visu mums nepieciešams saliedētība, parādīt solidaritāti un kopīgiem spēkiem pārvarēt pandēmiju un tās graujošās sekas. Tas būs iespējams tikai tad, ja darbs noritēs daudzpusējās sadarbības formā. Tas, ka uz šo īpašo sesiju mūs ir pulcējusi Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO), ir apliecinājums tam, ka tā ir gatava uzņemties vadošo lomu kopīgi nosprausto mērķu sasniegšanā.

Pasaules Veselības organizācija (PVO) ir vadošā veselības organizācija pasaulē, kurās pienākumos ir strādāt arī pie pasaules mēroga veselības problēmu risināšanas. Veicot attiecīgās refor-

mas, mums ir jāuzlabo tās darbs, lai PVO strādātu produktīvāk. "Atsaucoties uz ANO Ģenerālsekretāra aicinājumu pasaules valstīm apvienot spēkus un parādīt solidaritāti, Latvija ir veikusi iemaksu Pasaules Veselības organizācijas Globālā humānās palīdzības plāna cīņai ar COVID-19 budžetā. Latvijas zinātnieki līdztekus citu valstu speciālistiem aktīvi strādā pie vakcīnas," sacīja Valsts prezidents.

Saeima pieņem nākamā gada budžetu

Saeima 2. decembrī galīgajā lasījumā pieņēma 2021. gada budžetu, paredzot kopējos izdevumus 10,758 miljardu eiro apmērā, bet ieņēmumus 9,579 miljardu eiro apmērā. Par budžeta pieņemšanu nobalsoja 63 deputāti, bet 32 politiķi nobalsoja pret to.

Raksturojot nākamā gada budžetu, Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV) pateicās visiem šajā procesā iesaistītajiem un atzina, ka likums tapis bezprecedenta apstākļos, kad Covid-19 pandēmija ir būtiski ietekmējusi dzīvi. "2020. gads iezīmējis pandēmijas zīmē. Budžetu sākām veidot pavasarī, un šis tas būtisks ir uzlabots pa tā izstrādes laiku," teica politiķis.

Būtiskākie ieguvumi nākamajā gadā: papildu €183 miljoni medikālu algu palielināšanai, izpildot likumā noteikto; papildu €95,7 miljoni minimālo pensiju, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, garantētā minimālā ienākuma un mājokļa pabalsta palielināšanai; papildu €40,5 miljoni pedagogu un augstskolu mācībspēku atalgojuma palielināšanai. No 2021. gada 1. septembra skolotāju zemākā algas likme būs €830; minimālā alga no 1. janvāra – €500.

Paredzēts attīstīt Latvijas Nacionālā archīva darbību

Valdība 1. decembrī apstiprināja Latvijas Nacionālā archīva (LNA) ēku attīstības koncepciju, kas paredz sistēmātisku tās infrastruktūras optimizēšanu, attīstīšanu un modernizēšanu, lai LNA varētu pilnvērtīgi, mūsdienīgu prasībām atbilstoši veikt savus uzdevumus, tostarp apkalpot apmeklētājus. Atbilstoši Kultūras ministrijas (KM), LNA un VAS "Valsts nekustamie īpašumi" (VNĪ) izstrādātajai koncepcijai archīvu darbību paredzēts nodrošināt, modernizējot 8 no 22 ēkām, kurās šobrīd strādā archīvi.

Liepājā pabeigta Jachtu ostas izbūve

Decembrī ekspluatācijā nodota Liepājas Jachtu osta, informēja Liepājas speciālās ekonomiskās zonas (SEZ) pārvalde. Liepājas

SEZ pārvaldnieks Jānis Lapiņš pastāstīja, ka osta varēs uzņemt līdz pat 50 jachtām un tās piedāvātais serviss neatpaliks no citām Baltijas jūras jachtu ostām. Ir izbūvētas peldošās piestātnes vismaz 50 jachtām un uzstādīts nožogojums noejai uz tām. Nozīmīgs ieguvums ir arī moderna servisa ēka, kurā būs vienuviet birojs, apmeklētāju dušas, tualetes un veļas mazgātava, kā arī citi nepieciešamie pakalpojumi. Tāpat ir uzstādīta videonovērošanas sistēma, uzlabojot vispārējo drošības līmeni, un bezmaksas Wi-Fi nodrošinājumu visā jachtu ostas teritorijā.

Ārkārtējo situāciju Covid-19 dēļ Latvijā pagarina līdz 11. janvārim

Tā kā Covid-19 izplatība par spīti novembrī izsludinātajai ārkārtējai situācijai nemazinās, valdība pagarināja ārkārtējās situācijas termiņu līdz 11. janvārim. Par to 1. decembrī, pēc valdības sēdes informēja premjēris Krišjānis Kariņš. Noteikts, ka maskas būs jāvalkā visur iekšējās telpās, neskaitot mājās. Tas nozīmē, ka maska būs jāvel arī darba vietā. Maskas var nelietot bērni, kas nav sasnieguši septiņu gadu vecumu, un personas ar acimredzamiem kustību traucējumiem vai psihiskās veselības traucējumiem, kuŗu dēļ personai trūkst spēju vai iemaņu mutes un deguna aizsega lietošanai.

Ir cerība pirmās 6000 vakcīnas saņemt līdz Ziemsvētkiem

Pastāv cerība pirmās vakcīnas pret Covid-19 saņemt jau līdz Ziemsvētkiem vai nākamā gada sākumā, Latvijas Radio raidījumā "Krustpunktā" atklāja Veselības ministrijas (VM) valsts sekretāre Daina Mūrmane-Umbraško. Viņa sacīja, ka plānots sākumā saņemt 6000 vakcīnu, kas tiks izmantotas tieši medikālu vakcinēšanai. "Tas ir pietiekami," pauda valsts sekretāre, piebilstot, ka patlaban "mēs ļoti gatavojamies – iepirkumi ir procesā."

Edgars Rinkēvičs ikgadējā EDSO Ministru padomes sanāksmē

3. decembrī ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs tiešsaistē piedalījās Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) 27. Ministru padomes sanāksmē, ko organizē EDSO prezidējošā valsts Albānijā.

E. Rinkēvičs uzrunā uzsvēra EDSO lomu Ukrainas krīzes, kā arī Kalnu Karabahas konflikta un citu ieilgušo konfliktu risināšanā. Ministrs arī norādīja, ka starptautiskajās tiesībās un EDSO pamatprincipos balstītas Eiropas drošības kārtības stiprināšanai ir jābūt prioritātei, tādēļ ir būtiski veidot savstarpējo uzticēšanos un dro-

SPILGTS CITĀTS

"Māksla ir jādrotē, īpaši tādai mazai tautai kā mēs..."

Skatītāju vērtējumam nodota režisora Alvja Hermaņa un visa Jaunā Rīgas teātra (JRT) darbinieku kopas vasarā veidotā desmit seriju filma "Aģentūra", kuŗā detektīva un psiholoģiska trillera cienīgi notikumi risināsies mūsdienīgā reklāmas aģentūrā. Maskavā pirmizrādi piedzīvojusi Alvja Hermaņa iestudētā izrāde par PSRS pēdējo līderi Michailu Gorbačovu. Abiem šķietami nesastītajiem darbiem tomēr ir kas kopīgs – aiz režisoram raksturīgiem cilvēkstāstiem skatāms plašāks sabiedrības atspulgs.

Latvijas Avīzē publicēta Alvja Hermaņa intervija, kuŗā viņš izsaka savu viedokli par mākslas un mākslinieku problēmām vīrusa pandēmijas laikā. Mūsu lasītāju ieskatam neliels fragments no šīs intervijas.

Laikraksta apskatniece Aija Kaukule bažijas, ka tam, ka māksla nav nekā nopietns, ir atbalss arī valdībā. Skan aicinājumi pārkvalificēties, pat ārstēties, ja nevari nopelnīt kultūras jomā.

Alvja Hermaņa viedoklis:

"Arī es domāju, ka ir nenormāla pārprodukcija visādu veidu humanitārajām profesijām, tostarp – mākslas profesijām. To ir neadekvāts skaits attiecībā pret Latvijas iedzīvotāju skaitu. Mākslas augstskolu pasniedzēji grib pelnīt algas, un katru gadu tiek uzņemti jauni puīši un meiteņu puļļi, lai tiktu pie mākslinieku izglītības, bet reāli mākslas tirgus ir ļoti ierobežots un daudziem nav pielietojuma. Mēs ar sievu esam runājuši, ka darīsim visu, ko varēsim, lai mūsu bērņus turētu pēc iespējas tālāk no mākslas, jo nav jēgas beigt kultūras un tamlīdzīgas akadēmijas, konservatorijas un pēc tam ar šo izglītību strādāt par bērņudārza audzinātāju. Cilvēkiem šādi tiek izpostīti likteņi. Labāk bērņus virzīt uz eksaktu izglītību, vēl jo vairāk tāpēc, ka 21. gadsimtā ir skaidrs, ka lielākais pieprasījums ir jaunietiem, kuŗiem ir kaut kādas inženiera zināšanas.

Pirms apmēram septiņiem gadiem Holandē notika nežēlīgs kultūras budžeta samazinājums, vairāk nekā uz pusi, jo nāca pie varas politiķi, kuŗi uzskatīja, ka mākslas un kultūras tirgus ir totāli izkropļots. Katrs otrais holandiešis bija kādas modernās dejas grupas dalībnieks, katrā kvartālā bija kāds performanču un dejas teātris, ko veicināja iepriekšējā sociāldemokrātu politiķu paaudze, kuŗa zināmu iemeslu pēc ir ieinteresēta atbalstīt kultūru un mākslu. Zelta laiki beidzās, un, protams, bija dusmīgo armija, viņi visi bija šausmīgi vilušies. Ja naudu vienkārši nemētā no hēliķoptera un tā nav pacelama no zemes, tad ir slikti. Amerikā ir otra galējība, kur māksla tiek vērtēta tikai pēc tās rentabilitātes. Māksla ir jādrotē, īpaši tādai mazai tautai kā mēs, bet tam ir jānotiek veselā saprāta robežās. Jaunajiem cilvēkiem, kas ir izvēlējušies kļūt par māksliniekiem, ir jāsaprot, ka mākslas augstskolas diploms negarantē, ka līdz mūža beigām valstij, sabiedrībai un nodokļu maksātājiem ir par tevi jārupējas. Mēs šos cilvēkus maldinām, un viņi dabū nelaimīgu likteņi."

šības risku mazināšanu EDSO reģionā.

Vēršot uzmanību uz nopietnajiem cilvēktiesību pārkāpumiem Baltkrievijā, E. Rinkēvičs aicināja EDSO dalībvalstis sniegt atbalstu Baltkrievijas pilsoniskajai sabiedrībai. Viņš aicināja pārtraukt Baltkrievijas varas iestāžu pārstāvju pielietoto vardarbību pret miermīlīgiem protestētājiem, atbrīvojot nepatiesi aizturētos iedzīvotājus un iesaistīties politiskā dialogā ar opozīciju.

Latvijas un Ēģiptes sadarbība

3. decembrī videokonferences formātā norisinājās Latvijas un Ēģiptes politiskās konsultācijas, ko vadīja Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks-politiskais direktors Jānis Mažeiks (attēlā) un Ēģiptes ārlietu ministra vietnieks Eiropas lietās, vēstnieks Badrs Abdulāti (Badr Abdelatty).

Politiskais direktors pauda gandarījumu par Latvijas un Ēģiptes

aktīvo politisko dialogu un uzsvēra Latvijas interesi par ekonomiskā dialoga paplašināšanu, it īpaši IKT un tehnoloģiju jomā. Tāpat viņš norādīja, ka Latvija vēlas attīstīt sadarbību ar Ēģipti studentu un mācībspēku apmaiņā, kopīgu izglītības projektu izstrādē un pētniecībā. Tika pārrunāts turpmākais darbs pie divpusējo līgumu saskaņošanas, gatavojoties potenciālajai Latvijas ārlietu ministra atbildes vizītei Kairā. 2019. gada oktobrī Latviju apmeklēja Ēģiptes ārlietu ministrs Sāmihs Šukri (Sameh Shoukry).

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Lemj par armijas komandiera amatu

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks ("Attīstībai/Par!") aicina Valsts prezidentu Egilu Levitu Nacionālo bruņoto spēku komandiera amatā atkārtoti virzīt ģenerālleitnantu Leonīdu Kalniņu, paziņojumā medijiem informēja Aizsardzības ministrija.

Leonīds Kalniņš

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks: "Kalniņš, pildot augstāko amatu Nacionālajos bruņotajos spēkos un īstenojot likumā noteiktos uzdevumus, ir apliecinājis sevi kā augsti profesionālu un kompetentu virsnieku. Amata pildīšanas laikā ģenerālleitnants Kalniņš, demonstrējams stingra līdera kvalitātes, ir stiprinājis Nacionālos bruņotos spēkus kā monolītu, militāru organizāciju, veiksmīgi īstenojot vidējo un vecāko virsnieku profesionālās izglītības attīstības politiku, nostiprinājis Nacionālo bruņoto spēku ātrās reaģēšanas spējas. Esmu novērojis, ka ģenerālleitnants Kalniņš personīgi iedziļinās visos jautājumos un sniedz skaidras vadlīnijas, kā arī kontrolē uzdevumu izpildi."

Latvijas un Kanadas Bruņoto spēku karavīri turpina Ukrainas karavīru apmācību

Nacionālie bruņotie spēki sadarbībā ar Kanadas bruņotajiem spēkiem Desnas mācību centrā, Ukrainā, turpina Ukrainas bruņoto spēku karavīru apmācību.

Ukrainas bruņoto spēku karavīru apmācība kopā ar Kanādas karavīriem Desnā tika uzsākta šā gada februārī un norisinās abu valstu divpusējās sadarbības ar Ukrainu ietvaros.

Nacionālie bruņotie spēki apmāca Ukrainas bruņoto spēku Instruktoru sastāva karavīrus, kā arī sniedz atbalstu Jūras spēku un Nesprāgušās municijas neitralizēšanas speciālistu un angļu valodas apmācībā. Ukrainas Bruņoto spēku Instruktoru apmācība atbilstoši iepriekš izstrādātai apmācību programmai tiek realizēta divos mācību centros Ukrainā – Staričos un Desnā.

Hēlikopteru piloti mācās ASV un Spānijā

Lai prastu vadīt, apkalpot un tehniski uzturēt hēlikopterus UH-60M "Black Hawk", no ku-

riem pirmos divus NBS Gaisa spēki plāno saņemt jau līdz 2022. gada beigām, vairāki piloti un tehniskie darbinieki papildina savas aviācijas zināšanas ASV un Spānijā.

Gaisa spēku komandieris pulkvedis Viesturs Masulis "Sargs.lv" uzsver – tā kā šāda apmācība ir dārga, tad uz ārvalstu pilotu skolām tiek sūtīti vispiemērotākie kandidāti, kuri izturējuši specifiskus psiholoģiskās noturības testus un kuriem piemīt arī citas pilotam svarīgas īpašības.

Pretendē uz vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra amatu

Partiju apvienības Attīstībai/Par! frakcija vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra amatam virza 13. Saeimas deputātu, Attīstībai/Par! frakcijas priekšsēža vietnieku Artūru Tomu Plešu (attēlā), kurš šobrīd kā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) parlamentārais sekretārs uztur saikni starp ministriju un Saeimu.

Partijas preses paziņojumā citēts Plešs, kurš norādījis, ka jaudīgas, modernas un cilvēkiem atvērtas pašvaldības ir viens no administratīvi teritoriālās reformas mērķiem, un tas ir arī viņa redzējums par līdzsvarotāku valsts attīstību. "Nākotne pieder videi draudzīgai un vienlaikus arī digitālai sabiedrībai, uz kuŗu virzās gan Eiropa, gan Latvija. Esmu dzimis neatkarīgā Latvijā, vēlos politikā ienest jaunas vēsmas un enerģiju," atzīmējis Plešs.

Latvijā ražo daudzreiz lietojamās sejas maskas,

kas divu stundu laikā samazina A grupas vīrusu par 96%.

Latvijas tekstilrūpniecības uzņēmums "Rita" jau kopš pavasara iedzīvotājiem piedāvā atkārtoti lietojamās sejas maskas, un tās guvušas lielu atsaucību arī tālu ārpus valsts robežām.

Materiāls, no kuŗa tiek ražotas maskas, ir pārbaudīts Lielbritānijas laboratorijā atbilstoši ISO 18184:2019 standartam (pretvīrusu tekstila veikspēja) un rezultāti pierāda, ka maskas divu stundu laikā aiztur A grupas vīrusu par 96%. Drīzumā būs pieejamas arī jauna tipa maskas ar 90% filtrācijas līmeni (filtrācijas efektivitāte daļiņām (izmērā ap 3 (± 0,5) µm)). Piedāvājumā ir arī aizsargmasku personalizācija – iespējams uzdrukāt vai izšūt uzņēmuma logotipu.

"Mirgo mana Margarita" – iznākusi grāmata par estrādes karalieni Margaritu Vilcāni

16. decembrī nozīmīgu apaļu jubileju svinēs estrādes karaliene Margarita Vilcāne. Tikko ceļu pie lasītājiem sākusī viņas dzīvei un

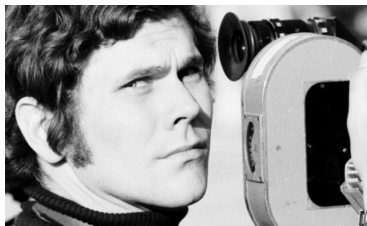
daiļradei veltītā Daigas Mazvērsītes grāmata "Mirgo mana Margarita".

Tas ir aizraujošs stāsts par to, kā savulaik Sibīrijā, Tomskā, dzimis meitēns kļuva par tālu aiz Latvijas robežām slavenu dziedātāju, kas ar savu balsu maģiju apbūrusi miljoniem cilvēku. Lai arī pati māksliniece grāmatu par sevi nav vēlējusies, mūzikoloģe Daiga Mazvērsīte uzskata, ka viņa ar savu milzīgo ieguldījumu mūsu kultūras dzīvē to ir vairāk nekā pelnījusi un to ir pelnījusi arī klausītāji, kuŗiem Margarita Vilcāne bijusi uzticīga gandrīz pusgadsimtu, ardievas skatuvei sakot tikai savā 75. jubilejā.

Raimonda Paula dziesma "Baltā saule" neapšaubāmi ir viena no Margaritas Vilcānes vizītkartēm. 1970. gadā tā uzvarēja "Mikroфона" aptaujā, uznesdama savu izpildītāju slavas zenītā. Kā grāmatas ievadā raksta Daiga Mazvērsīte – "Baltās saules" gaisma aplej Margaritas dzīvi, kuŗa aizritējusi kā viena vienīga ziedošanās dziesmai.

Jurim Podniekam būtu 70

5. decembrī 70. jubileja apritētu režisoram un operatoram Jurim Podniekam. Par godu jubilejai 4. decembrī tiešsaistē bija paredzēta zinātniski mākslinieciska konference "Būt Jurim Podniekam". Savukārt 2021. gada pavasarī iznāks arī Annas Vidulejas dokumentālā filma "Podnieks par Podnieku".

Juŗa Podnieka mūŗis ir bijis cieŗi saistīts ar kino. Reŗisore, producete un Juŗa Podnieka studijas vadītāja Antra Cilinska Latvijas Radio raidījumā "Kultūras Rondo" stāstīja par reŗisora dzīves un kino attiecībām. "Viņa gadi ir bijuŗi ļoti spraigi. Kā viņš pats saka, viņš nonāca Rīgas Kino studijā 16 gadu vecumā, kad tēvs viņu no ielas atvilka strādāt uz studiju, lai nenoieta no ceļa. Viņš tur strādāja līdz 1992. gadam. Viņš ir ļoti daudz strādājis", atzīmēja Cilinska. Arī kino zinātniece Zane Balčus skaidroja, ka reŗisora personiskā un profesionālā dzīve šķietami savijusies vienkopus. Producete apliecināja reŗisora vērienu: "Viņš bija ļoti jūtīgs viņš bija no cilvēkiem, kas pasaulē gāja ar atkaillinātu ādu. Viņš uztvēra problēmas un sāpes. Viņš redzēja plaŗi, viņam nebija svarīgs tikai šis te mazais mājas diķis. Viņš skatīja lietas

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

KANADA. 1. decembrī Latvijas vēstniecībā Otavā vēstnieks Kārlis Eichenbaums un aizsardzības ataŗeŗis pulkvedis Agris Ozoliņš tikās ar NATO paplaŗinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā (NATO Enhanced Forward Presence Battle Group Latvia) nākamā komandiera pulkveŗleitnantu Enno Kerkofu (Lieutenant-Colonel Enno Kerckhoff) un kaujas grupas virsreŗzantu augstāko virsreŗzantu Stefanu Laroŗu (Chief Warrant Officer Stéphane Larouche).

Vēstnieks ar nākamā NATO kaujas grupas komandieri pārrunāja vienības sagatavoŗanas procesu un pateicās par sekmīgo Kanadas militāro klātbūtni Latvijā, atzīmējot, ka Latvija un tās tauta augstu novērtē ŗo nozīmīgo solidaritātes misiju, kas ir skaidrs apliecinājums, – viens par visiem un visi par vienu. Vēstnieks apstiprināja, ka līdzīgi, kā ar citām kanadieŗu vienībām, viņš ar prieku uzrunās karavīrus pirms doŗanās uz Latviju janvārī, novēlot veiksmīgu un droŗu dienestu.

• 1. decembrī Latvieŗu mājas "Kristus dāŗzs" (Kristus Darzs Latvian Home) 35. gadadienā, Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums sveica aprūpes nama iemītniekus un darbiniekus jubilejā. Eichenbaums norādīja, ka neskatoties uz to, ka apaļo gadskārtu ŗogad atzīmējam neierastos apstākļos, latvieŗu aprūpes nama iemītnieki un darbinieki, veiksmīgi iztur pandēmijas pārbauŗijumus. "ŗis nav viegls laiks nevienam. Nedz aprūpes nama iemītniekiem, nedz tā darbiniekiem, kas dod droŗību un labklājību. Tas ir kā pārbauŗijums mūsu varēŗanai. Esmu pārliecināts, ka kopā, mēs visu paveiksim godam."

ZVIEDRIJA. Latvijas vēstnieks Zviedrijā Marŗers Krams piedalījās Zviedru-Latvieŗu apvienības SLF ikgadējā sanāksmē, kas sestdien, 5. decembrī tika organizēta digitāli. Savā uzrunā vēstnieks informēja par jaunumiem Latvijā pēdējā gada laikā, īpaŗi pieskaroties epidēmijas ierobeŗoŗanas stratēŗijai un valdības atbalsta pasākumiem ekonomikas stimulēŗanai ŗajos apstākļos.

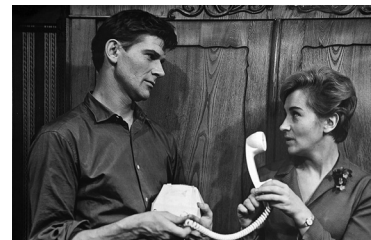
LIETUVA. Tuvojoties Ziemsvētkiem daŗu Lietuvas un Latvijas skolu bibliotēku krājumus bagātinās latvieŗu un lietuvieŗu autoru grāmatu tulkojumi kaimiņvalsts valodā. Tā tiks pagodinātas skolas, kuras 2020. gadā piedalījās starptautiskajā projektā "Baltu literāturās nedēļā". Latvijas Republikas vēstniecība Lietuvas Republikā Lietuvas skolām uzdāvināja lietuviski izdoto pazīstamo vēsturnieku Ilģvara Butuŗa un Antonija Zundas grāmatu "Latvijas vēsture". Latvijas Republikas vēstnieks Lietuvas Republikā Indulis Bērziņš rakstiski izteica pateicību projekta dalībniekiem un organizātoriem, jo līdzdalība projektā un ilgtermiņa sadarbība ir ieguldījums latvieŗu literāturās, kultūras, vēstures un folkloras atpazīstamības veidoŗanā.

kontekstā un sakarībās, neaizmirstot, vienmēr liekot uzsvāru un iestātoties par Latviju un Baltiju, kas viņam bija ļoti tuva. Tā viņš arī teica, ka viņš nekad un ne pret ko nemainītu Latviju, lai kādus pasaules labumus viņam piedāvātu. Tā arī bija, viņš vienmēr atgriezās un darīja lietas ŗeit."

Pasaulē novērtētais reŗisors 1992. gadā mira mīklainā nāvē zemūdens medību laikā Zvirgzdu ezerā. Viņš bija sporta meisters peldēŗanā. Oficiālā versija apgalvoja, ka noticis nelaiimes gadījums. Pēc laikabiedru atmiņām un nostāstiem noprotams, ka J. Podnieka dzīve bija riskanta un avāntūrisma pilna. Viņa filmas aizliedza padomju cenzūra, medija VDK. Kaukaza kaujinieki solīja par reŗisora galvu miljonu.

Dokumentāla filma par leģendāro aktieri Uldi Pūcīti

Latvijas Televīzijā tapusi dokumentāla filma "Purva bridējs – Uldis Pūcītis". ŗogad aprit 20 gadi, kopŗ leģendārā aktieŗa vairs nav starp mums, "taŗu viņa talants un Pūcīŗa radītie kino varoņi ir nemirstīgi," uzsver LTV.

Uldis Pūcītis un Dina Kuple filmas "Elpojiet dziļi" ("ŗetri balti krekli") uzņēŗšanas laukumā

Dokumentālajā filmā, kuŗas autori ir reŗisors Guntis Lēmanis un scēnārija autore Ilze Strenga, par Pūcīti stāstīs viņa laikabiedri no visiem viņa dzīves posmiem – sākot ar skolasbiedriem no Rānkas, beidzot ar cilvēkiem, kuŗiem bija iespēja sadarboties ar aktieri viņa dzīves pēdējos gados.

6. decembrī noslēdzās festivāls "Prozas lasījumi"

kas ŗogad norisinājās neklātienē. Festivāla noslēgumā tika noteikta galvenās balvas ieguvēŗa – rakstniece Inģa Gaile balvu saņēma par "Prozas brokastis" nolasīto fragmentu no romāna "Jauku miņŗš", informēja organizātori.

Inģa Gaile

Nedēļas laikā 11 pasākumos, diskusijās un lasījumos festivālā attālināti piedalījās vairāk nekā 50 dalībnieku – rakstnieces un rakstnieki gan no Latvijas, gan arī no Ukrainas, Iģaunijas un Lietuvas.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Kopš 15. novembrī Moldovas prezidenta vēlēšanu otrajā kārtā uzvarēja bijusī premjerministre, rietumnieciski noskaņotā Maija Sandu, kas saņēmusi 56,28 procentus balsu, apsteidzot līdzšinējo, prokremlisko prezidentu Igoru Dodonu (43,72 %), šajā nabadzīgajā, bet reizē auglīgajā zemē saka pūst jauns vējš, atgūta drosme runāt ar Kremli bez aplinkiem.

Jaunā Moldovas prezidente Maija Sandu, kuŗa Maskavas imperistu aprindās jau nosaukta

par “raganu”, nākusi klajā ar prasību aizvērt Krievijas bruņoto “miernešu” (mirotvorci) kontingentu no garās un šaurās sloksnes Dņestras upes austrumkrastā, kur kopš PSRS sabrukuma pastāv veidojums “Piedņestra”, kur saimnieko staļiniskā koruptantu kliķe, kam vienīgi ģeografiski apstākļi neļauj “saplūst” ar Krievijas Federāciju.

Prasot aizvērt no Piedņestras “Krievijas kara spēka operatīvo grupu” (KKOG), Maija Sandu

ierosinājusi aizstāt šos “miernešus” ar neapbruņotiem civiliem novērotājiem, kuŗus pilnvarotu Eiropas drošības un sadarbības organizācija – EDSO, atbilstoši vispārpieņemtai starptautiskai praksei vietās, kur pastāv neatrisināti konflikti.

Krievijas prezidenta preses sekretārs Dmitrijs Peskovs pastīdzās “izskaidrot”: krievu kara spēks Piedņestrā pildot “ļoti svarīgas funkcijas”, nepieļaujot stāvokļa destabilizāciju.

Prasa aizvērt krievu
“miernešus” no Piedņestras

Nelielais novads, kas Karabachā palicis pāri no “otrās armēņu valsts – Arcahas”, tagad uz ilgu laiku (līdz bezgalībai) kļuvis par faktisku Krievijas protektorātu, jo tur saimnieko līdzīgs Kremļa bruņoto “miernešu” kontingents.

Var saprast, ka Kremļa bruņotā “operatīvā grupa” Maijas Sandu prasībai neatsauksies, jo tur iedzīts pamatīgs “ķīlis” starp Ukrainu un Moldovu, kas abas vēlas kļūt par Eiropas Savienības un – tālākā perspektīvā – par NATO dalībvalstīm.

Maijas Sandu uzvara Moldovas prezidenta vēlēšanas pastarpināti iedvesmo t.s. unionistus, kas nemitējas atgādināt, ka moldāvi ir tie paši rumāņi un ka šis novads (Besarabija) atradās vienotās Rumānijas sastāvā no 1918. līdz 1940. gadam.

Zīmīgi, ka par Maiju Sandu prezidenta vēlēšanas visdedzīgāk balsoja daudzie uz Eiropu darba meklējumos aizbraukušie moldāvi, kuŗi vairs neelpo sasmakušo “pēcpadomju” gaisu.

JURIS
LORENCIS

Adventa laiks tiek dēvēts par klusuma, miera un pārdomu laiku. Bet kas tad ir pārdomas? Atmiņas un atcerēšanās laiks – par mūsu tuvajiem, par mums pašiem. Par Latviju, par dzimto pagastu un pilsētu. Novembra izskaņā ceļu pie lasītājiem sāka neparasta grāmata – “Lubāna. Nākamie simts”. Turpinājums 2018. gadā iznākušajam atmiņu apkopojumam “Simts stāstu par Lubānu”, kas bija savdabīga lubāniešu dāvana valsts simtgadei. Ideja radās vēl agrāk, 2016. gada vasarā, kad daži rosīgi cilvēki sāka darbu pie atmiņu vākšanas par šo nomaļo, bet bagāto novadu. No Lubānas puses nācis karavadoņis Oskars Kalpaks, ministru prezidents Hugo Celmiņš un dziedātājs Jānis Zābers. Aicinājumam atsaucās teju simts lubāniešu, kuŗi kopumā uzrakstīja tieši simt atmiņu stāstus – pa vienam katram Latvijas gadam. Patiesībā to bija vēl vairāk, tāpēc pirmajā grāmatā nublicētie stāsti kļuva par pamatu nākamajai. Abas grāmatas man īpaši tuvas, jo pats esmu lubānietis un to veidošanai esmu pielicis arī savu roku.

Raugoties no grāmatniecības viedokļa, aizvadītos trīsdesmit gadus kopš Atmodas un valstiskās neatkarības atgūšanas varētu dēvēt par atmiņu laiku. Iznākuši neskaitāmi memuari, autobiogrāfijas, atmiņu pieraksti, dienasgrāmatas. Tās rakstījuši leģionāri, nacionālie partizāni, izsūtītie, ebreju un čigānu holokaustu izdzīvojušie. Prezidenti un ministru prezidenti, bijušie un esošie politiķi. Trimdinieki, mākslinieki, uzņēmēji, ārsti, zinātnieki, mācītāji, pavāri un sportisti. Arī pavisam vienkārši, it kā neievērojami cilvēki. Paldies viņiem par to. Gadiem ejot, es aizvien biežāk atveru šīs grāmatas. Iespējams, tikai zināmā

vecumā, kad cilvēks pats sāk atskatīties uz noietajiem gadiem, mēs pa īstam sākam saprast un novērtēt šo literatūru.

Jaunajā atmiņu grāmatā par Lubānu mani īpaši piesaistīja dažu cilvēku atmiņas par pilsētiņas ganībām. Manas bērnības un jaunības laikā, 1960. un 1970. gados, govys vēl bija teju vai katrā otrajā privātmājā. Pilsētiņas nomalē, Aiviekstes upes ielokā blakus baznīcai atradās pilsētas ganības. Tiem bērniem, kuŗu mājā bija govys, reizi mēnesī sabiedriskā kārtā nācās pieskatīt visas pilsētiņas ganāmpulku. Tas viss ir mainījies, govys jau sen vairs neatmaksājas turēt. Es pieradu pēdējai paaudzei, kas vēl atcerēsies vecās Lubānas ganības un pašu ganišanu. Pēc tam par to varēs lasīt vien grāmatās.

Kāpēc cilvēkos pieaug interese par pagātni? Kāpēc iznāk tik daudz grāmatas par dzimtu un novadu vēsturi? Iespējams, tā ir instinktīva pretreakcija padomju okupācijai, kas centās iznīcināt tautas kopējo atmiņu. Tikai

saprotot, kas mēs esam bijuši, kas ar mums noticis, no kuŗienes nākam, mēs varam iet uz priekšu – gan kā individuālie cilvēki, gan tauta kopumā. Es pats turos pie pārliecības, ka daudzu cilvēku subjektīvas, varbūt pat savstarpēji pretrunīgas atmiņas kopumā dod patiesāku izpratni par notikušo nekā zinātnieku monogrāfijas vai valsts iestāžu “oficiāli apstiprinātā” vēsture. Lielisks piemērs tam ir mana novadniece, fiziķe, LU profesora Gunāra Sermona (1934 – 2011) mūža nogalē sakārtotā un izdotā grāmata – tēva Jāņa Sermona (1899 – 1989) un tēva māšas Almas (1896 – 1987) sarakstītās atmiņas un vēstules: “Alma un Jānis. Atmiņas. Pārdomas. Atziņas”. Patiesībā tas ir prāvs sējums, kas nāca klajā 2013. gadā jau pēc profesora nāves kā privāts izdevums vien dažu simtu eksemplāru lielā metienā. 1944. gada pavasarī Jānis Sermons izgāja no savām dzimtas mājām, Lubānas pagasta “Bāliņiem”, un nekad tajās vairs neatgriezās. Pēc kara gaitām un Vācijas bēgļu nometnēm viņš nokļuva ASV, Kalifornijā, kur apmetās Losandželosas pilsētā. Apprecējās otrreiz, jaunajā laulībā piedzima meita. Bet uz Latviju un Ameriku ceļoja vēstules un fotogrāfijas, saviem dzimtenē palikušajiem radiem Jānis palīdzēja arī materiāli. Viņš nekad vairs netika redzējis savu māsu, sievu un Latvijā palikušos bērnus. Un tomēr cilvēki atrada spēku dzīvot tālāk.

Un tagad lūgums tiem lasītājam, kuŗiem varbūt ir saglabājušās atmiņas par bērnības gadiem Lubānas un Meirānu pusē. Uzrakstiet un sūtiet tās Lubānas novada kultūras darba organizatorei Ilzei Krauklei uz e-pastu pēc adreses: ilze.kraukle@lubana.lv. Paredzams, ka grāmata ar nākamajiem simt stāstiem par Lu-

bānas novadu iznāks 2022. gadā. Ja jūsu ģimenes albumos glabājas kādas fotogrāfijas par Lubānu, ieskenējiet un sūtiet arī tās – gan noderēs. Pirmajā Lubānas stāstu grāmatā izmantoti fotogrāfa Alfreda Grāvera uzņemtie attēli. Laikā 1900. gada līdz 1954. gadam viņš dokumentēja Lubānas un tās apkārtnes ļaužu dzīvi. Brīnumainā kārtā liela daļa no viņa arhīva – stikla fotoplates un filmu negatīvi – ir saglabājusies. Ļoti interesants, pat unikāls materiāls.

No grāmatas “Lubāna. Nākamie simts” vāka uz mums raugās divi skaisti jaunieši. Uzņēmums izdarīts kādas balles laikā 1960. gadā Lubānas Tautas namā. Tā autors – Jānis Grāvers, fotogrāfa Alfreda Grāvera dēls. Komentējot šo attēlu, Lubānas novada domes priekšsēdētājs Tālis Salenieks grāmatas ievadā raksta: “Ies laiks, un varbūt pēc gadiem sešdesmit kāds atkal veidos grāmatu par Lubānu. Un noteikti arī no 2020. gada varēs atrast līdzīgu fotogrāfiju – balle, jaunieši un skatiens, kas raugās nākotnē. Tā ir Lubāna. Un mūsu nākamie simts”.

Atskatoties pagātnē, tagad saprotu, ka viens no maniem spilg-

tākajiem bērnu dienu iespajdiem ir vectēva stāsti par piedzīvoto Pirmajā pasaules karā, par vācu gūstā pavadīto laiku un gluži vai neticamo atgriešanos Latvijā. Tagad atliek vien nožēlot, ka nepierakstīju viņa teikto, varbūt iznāktu lielisks materiāls romānam. Es pat zinu, ar ko tas beigtos. Ir 1918. gada 24. decembris, Ziemassvētku svētvakars Velēnas baznīcā. Dievkalpojuma laikā atveras baznīcas durvis, pa tām ienāk izdilis, bārdu apaudzis vīrs – mans bez vēsts pazudušais vectēvs Augusts Dambrovs. Un varbūt pats divainākais šajā lietā ir tas, ka tā ir realitāte, ka tā tiešām arī notika. Augusta Ziemassvētku brīnums – tā šo notikumu dēvēja manā dzimtā. Vēl viens apliecinājums tam, ka dzīve var būt interesantāka par izdomātu romānu vai filmu.

2020. gads tuvojas izskaņai. Atklāti sakot, ne tas labākais gads. Tāpēc jo īpaši šajā Ziemassvētku gaidīšanas laikā gribētos visiem novēlēt piedzīvot brīnumu. Varbūt pavisam mazu, pavisam pieticīgu, bet tomēr brīnumu. Un pārliecību, ka rīt būs labāk nekā šodien.

Atcerēšanās laiks

ZIŅAS	BIZNESĀ PORTĀLS NOZARE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
 +371 – 672 225 09
www.leta.lv

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Kā uzveicam Covid-19

Ārstes un zinātnieces profesionālais viedoklis.

Rīgas Stradiņa universitātes Infektoloģijas katedras vadītāja profesore
Ludmila Vīksna intervijā Mārai Libekai

Par ieguldījumu zinātniskajā darbā infektoloģijā un aktuālu sabiedrības veselības problēmu izpēti profesore L. Vīksna apbalvota ar Latvijas valdības Atzinības rakstu, savukārt Latvijas Ārstu biedrības ikgadējā balsojumā nolemts, ka infektoloģei L. Vīksnai par nozīmīgu ieguldījumu medicīnas attīstībā šogad piešķirama profesora Ilmāra Lazovska balva. Latvijas Zinātnes padome viņu ir apstiprinājusi par Covid-19 valsts pētījumu programmas projekta vadītāju.

Ko nozīmē katru dienu nosauktie skaitļi par atklātajiem simptomiem pozitīvo testu – vai visi cilvēki, kuriem tas uzrādās, jāuzskata par slimiem ar Covid-19?

Neviens tests nekad nav simtprocentīgi precīzs. Ja, piemēram, diennakti laboratoriski tiek apstrādāti 5000 testu un 500 no tiem ir konstatēti pozitīvi rezultāti, tas nozīmē, ka 500 paraugos, kas tikusi pārbaudīti, atrodas vīruss, un cilvēks, kuram paraugs ir pozitīvs, ir inficēts ar SARS-CoV-2 vīrusu. Bet par to, vai šis cilvēks ir slims, var spriest tikai pēc pacienta sūdzībām vai ārsta konstatētās patoloģijas, vai arī citām analizēm, kurās norāda uz kādu novirzi no normas. Piemēram, tiek konstatēts, ka slikti funkcionē niere vai ar rentgena palīdzību plaušās ir atrasts liels bojājums. Atkarībā no šo simptomu smaguma, daudzuma un izpausmēm (kovida gadījumā svarīgs ir skābekļa piesātinājums asinīs) var novērtēt, vai cilvēks ir viegli, vidēji vai smagi slims.

Ja cilvēkam, kurš ir inficēts, konstatē, ka pie tiem simptomiem, kas viņam ir bijuši agrāk, pievienojas Covid-19 raksturīgie simptomi, tad ar vislielāko varbūtību var teikt, ka kovids ir uzslāņojies pacienta pamatslimībā.

Runājot par letālajiem gadījumiem – lai cik skumji tas izklausītos, galīgo lēmumu par to, vai nāve iestājusies Covid-19 dēļ, pasaka patologanatoms. Atbilde uz jautājumu, no kā cilvēks, kuram ir ne viena vien blakus slimība, īsti nomiris, vienmēr ir problemātiska. Gadā, kad ir gripas epidēmija, nomirst par 20 vai 30 procentiem vairāk cilvēku nekā citā gadā, kaut gan nemaz tik daudzi ar gripu it kā nav slimojuši. Tas nozīmē, ka gripa ir veicinājusi ātrāku aiziešanu Mūžībā, saasinot citas slimības. Ja kovida nebūtu, cilvēks, kuram ir hroniskas saslimšanas, iespējams, tik ātri nenomirtu.

Vai tas nozīmē – ja to statistiku, kas katru dienu parādās par mirušo skaitu, sāktu detalizēti analizēt, iespējams, aina nebūtu tik dramātiska?

Jebkurā gadījumā ir tā, ka akūtās respiratorās saslimšanas, un šajā gadījumā kovids, daudzus cilvēkus, kuriem vēl nebūtu jāmirst, priekšlaikus aizraida viņšaulē. Tas ir tāpat kā, tēlaini runājot, ja glāzē ielej pēdējo pilnienu, ūdens tai pārlīst pāri.

Cik liels kļūdas procents tiek pieļauts testos?

Katram testam ir jutības robeža. Nekas dzīvī nav absolūts, izņemot

fizisko nāvi. Arī citām infekcijām veiktie testi nekad nav simtprocentīgi precīzi. Veicot Covid-19 testu, nav izslēgts, ka var rasties tā sauktās krusteniskās reakcijas starp citiem līdzīgiem vīrusiem. Bet parasti šādā gadījumā izmeklēšana turpinās – vai nu izmanto citu testu sistēmu, kurai ir, piemēram, labāka jutība, vai arī testē vēl uz citiem vīrusiem. Mums ir pieejami testu paneļi, kur uzreiz iespējams konstatēt vairākus vīrusus un pateikt, tieši kurā infekcija ir konkrētajam cilvēkam. Ja ārsts redz, ka slimniekam klīniskā aina ir kā kovidam, bet analīze negatīva, tad tomēr veicam vēl vienu analīzi.

Beļģijā, Lielbritānijā un vēl citās Eiropas valstīs saslimstība ir liela, bet mirstība mazāka nekā pavasarī. Piemēram, Apvienotajā Karalistē mirstība no kovida ir samazinājusies par 18%, jo esot labāka ārstēšana un medikamentiem labākas zināšanas par vīrusu. Turpretī mūsu valstī līdz ar saslimstības pieaugumu palielinās arī mirstība. Vai mūsu ārstiem pietrūkst zināšanu?

Galarezultātu par mirstību varēs pateikt krietni vēlāk. Latvijā uz Eiropas fona joprojām nav augsta mirstība no Covid-19. Liela daļa mirušo ir ar nopietnām blakus slimībām, tāpēc var teikt, ka viņiem nāves iemesls ir kombinēts. Es uzskatu, ka mēs Latvijā labi ārstējam gan pavasarī, bet tagad to darām vēl labāk.

Pa šo laiku tā ir ļoti pilnveidojusies – skābekļa pieejamība tagad ir visos stacionāros. Jāteic, ka daudzi kovida pacienti varētu palikt ārstēties mājās, ja tur varētu nodrošināt skābekļa pievadi, kas ir viena no galvenajām ārstēšanas procesa sastāvdaļām.

Deviņu mēnešu laikā, kopš pazīstam kovidu, esot atrastas citas metodes, kā palīdzēt smagi slimiem pacientiem, un ventilatorus izmanto arvien retāk, jo pierādīts, ka tie rada tādu plaušu bojājumus, kas cilvēkam ir nāvējoši.

Kovida izplatības sākumā bija liels apjukums un likās, ka, mērķot ventilējot tos slimniekus, kuriem bija elpošanas problēmas, ko radīja nepietiekams skābekļa piesātinājums asinīs, skābekļa padeve būs ātrāka un efektīvāka. Šobrīd to dara daudz retāk. Tiem, kuriem agrāk ārsti, iespējams, būtu mēģinājuši mērķot ventilēt, tagad pastiprināti dod skābekli zem noteikta spiediena. Patlaban Latvijas Infektoloģijas centrā ir nodaļa, kur praktiski visiem slimniekiem, kam nepieciešams, ir pieejams skābeklis vajadzīgajā spiedienā un devā. Mūsu tehniskie darbinieki ir diennaktīm strādājuši, lai pa šiem mēnešiem to nodrošinātu.

Jautājums par pacientu pieslēgšanu pie mākslīgās plaušu ventilācijas pasaulē ir diezgan izpētīts, un nostāja kopš pavasara ir mainījusies. Nostājas maiņa ir pamatota ar to, ka kovida slimniekiem var rasties vissīkākā plaušu šūniņu vai struktūru iekaisums, ko sauc par alveolītu. Šis organisma struk-

Ludmila Vīksna: "Vakcinācija, neapšaubāmi, ir visefektīvākais profilakses veids infekcijas slimību kontekstā. Infektoloģijas un epidemioloģijas teorijās ir zināms: lai pasargātos no infekcijas slimībām, lai neļautu tām izplatīties, jābūt vakcinētiem 70 – 80%, ideālā variantā 90% iedzīvotāju. Ja ir vakcinēti 10 – 15%, tad labums nav visai sabiedrībai, bet gan tikai tam konkrētajam cilvēkam, kurš ir vakcinēts."

tūras ir ļoti jutīgas, un var gadīties, ka citos gadījumos plaušu mākslīgā ventilācija būtu nesusi labumu, bet tad pie tā paša spiediena Covid-19 gadījumā var notikt mehāniska traumatizācija. Pacientam ir grūti saglabāt dzīvību, ja viņam ir gan iekaisums – alveolīts, gan mehānisks traumējums.

Kāds ir jūsu viedoklis par gaidāmo vakcināciju? Ir arī uzskats, ka jēga tai būšot tikai tad, ja vakcinēsies ap 70% iedzīvotāju. Bet kā to panākt, ja jau tagad izskan baļu pilni viedokļi par vakcīnas blaknēm?

Vakcinācija, neapšaubāmi, ir visefektīvākais profilakses veids infekcijas slimību kontekstā. Infektoloģijas un epidemioloģijas teorijās ir zināms: lai pasargātos no infekcijas slimībām, lai neļautu tām izplatīties, jābūt vakcinētiem 70 – 80%, ideālā variantā 90% iedzīvotāju. Ja ir vakcinēti 10 – 15%, tad labums nav visai sabiedrībai, bet gan tikai tam konkrētajam cilvēkam, kurš ir vakcinēts.

Kovida vakcīnas veidošanas principi ir atšķirīgi, bet jāņem vērā, ka tās netiek radītas tukšā vietā, jo farmācijas un biotehnoloģiju uzņēmumiem, kurus tās top, šajā jomā ir liela pieredze. Par vakcīnu blaknēm un efektivitāti mēs varēsim spriest tikai tad, kad būs pagājuši vairāki gadi.

Galarezultāts, visticamāk, būs zināms nākamā gada februārī. Ir dažas lietas, par kurām mums ir izdevies pārliecināties. Esam uzrunājuši pacientus, kuri ir pārslimojuši Covid-19 vismaz pirms trim mēnešiem, un esam konstatējuši, ka praktiski visiem šī slimība ir atstājusi sekas. Esam ieraudzījuši izmaiņas arī pacientu bioķīmiskajās analizēs – daudziem antivielas pret kovidu ir nelielā daudzumā, vairākiem ir radušies bojājumi dažādās organisma sistēmās, kas agrāk nebija. Piemēram, kovids ir atstājis iespaidu uz endokrīno sistēmu, uz nierēm un citiem orgāniem.

Katra pacienta detalizētā izpētē tiek ieguldīti lieli resursi, lai varētu veikt ļoti smalku izmeklēšanu. Tas ir ļoti svarīgi tāpēc, lai mēs paši sev, ģimenes ārstiem, visiem speciālistiem varētu pateikt, kādiem simptomiem un kādām analizēm ir jāpievērš uzmanība tiem pacientiem, kuri ir pārslimojuši kovidu.

Es vēlos pateikt milzīgu paldies visiem cilvēkiem, kas brīvprātīgi piekrita piedalīties šajā pētījumā, jo bez viņu klātbūtnes mums nebūtu iespēju tikt pie rezultātiem, kas ir ļoti būtiski visai sabiedrībai!

Kur pazudusi gripa? Pavasarī tikpat kā to nemanīja, patlaban arī nav dzirdams, ka tā sāks izplatīties...

Kovidu pavada arī viena otra laba lieta. Viss, ko mēs ievērojam, lai ierobežotu tā izplatību, der arī gripas ierobežošanai. Vienīgi mēs mazliet uztraucamies, kāda situācija ar gripas izplatību būs pēc jaunā gada – februāri un martā. Jāteic, ka dienvienu puslodē šogad arī ar gripu slimoja mazāk.

Dienzēl gripas vakcīnas trūkst, cilvēki ir dusmīgi, ka valdība, no vienas puses, atļauj daļu iedzīvotāju vakcinēt bez maksas, bet, no otras puses, nav ar ko vakcinēt.

Valdība pieņēma līdzīgus noteikumus arī pagājušajā un aizpagājušajā gadā un palika gandrīz vai nesaprasta, jo cilvēki kūtri vakcinējās. Neizlietotās vakcīnas nevar ilgstoši glabāt, tās ir jāzīnicina, tā tad rodas zaudējumi.

Kāds ir jūsu viedoklis par kovida pacientu ārstēšanu no attāluma? Vai tas nav iemesls, ka slimību ielaiz un cilvēks slimnīcā nokļūst jau smagā stāvoklī?

Ārstēšana no attāluma gandrīz vienmēr ir ne tik laba kā ārstēšana klātienē. Novērtēt pacienta veselības stāvokļa smagumu tādā veidā ir ļoti grūti, jo katrs slimnieks dažādi reaģē uz saviem simptomiem. Dažs pie nedaudz paaugstinātas ķermeņa temperatūras jau jūtas tā, it kā viņa dzīvība teju izdzisis, bet cits labi spēj izturēt ļoti augstu ķermeņa temperatūru un nevērtē savu stāvokli kā smagu.

Ja Latvijā vakcināciju optimistiskajā variantā uzsāks nākamā gada pirmajā ceturksnī, tad cik ilgā laikā varētu uzvarēt koronavīrusu?

Tas ir jautājums epidemioloģiem. Mans viedoklis – apmēram viena gada laikā.

KRISTAPS GRASIS,
latviesi.com galvenais redaktors

Ar pandēmiju Lavijā cīnās... sievietes

Sāksim uzreiz ar nepatīkamo patiesību... Šoruden inficējos ar korona vīrusu, aktuālo sērgu jeb SARS-CoV-2. Labā ziņa – kaut gan ceļš bija negaidīti garš, tomēr pārcietu šo nepatīkamo laiku ar ārstu, medmāsu, speciālistu un daudzu izpalīdzīgu cilvēku palīdzību. Sliktā ziņa – man joprojām nav ne jausmas, kur būtu varējis saņemt šo vīrusu.

Man ir bērni, kas iet skolā, un vecāki, kas pieskaitāmi pie riska grupas, un, ņemot vērā, ka daudz ceļoju, kopš pandēmijas sākuma esmu bijis izteikti piesardzīgs. Valkāju masku, mazgāju rokas, nēsāju līdzīgu dezinficējamam līdzekļus, ko izmantoju gan savām rokām, kā arī ar tiem apstrādāju virsmas, ar kurām nonāku saskarsmē. Sociālos kontaktus samazināju, cik iespējams, izklaidējošos pasākumos nerādjos.

Un tomēr... mani saņēra vīruss. Tās dažas personas, ar kurām biju ticis pirms simptomu parādīšanās, informēju vēl tai pašā

dienā, kad saņēmu pozitīvu testa rezultātu. Darbu dēļ testējos bieži, kopš vasaras vismaz divas reizes mēnesī. Arī tagad tas bija rutīnas tests, pēc ierašanās Latvijā no ceļojuma.

Cilvēki ir minējuši, ka pie vainas varētu būt lidojumi. Tas, protams, nav izslēgts, bet pēc paša pieredzes gribētos teikt, ka lidmašīnās līdz šim esmu juties visdrošāk. Tur tiek regulāri dezinficēti, pasažieriem izdalīti dezinfekcijas līdzekļi, lai tie varētu arī paši savas sēdvietas atbilstīgi apstrādāt. Pēc katra labierīcību apmeklējuma personāls tiek dezinficēti. Lidostās uz katra stūru ir iespēja rokas attīrīt no iespējamām vīrusa atliekām.

Ja kāds no transporta piedāvātājiem būtu gatavs un pieredzējis cīnīties ar vīrusiem, tad tām būtu jābūt lidsabiedrībām, jo pretējā gadījumā katru rudenī, kad sāk parādīties iesnas, pēc lidojumiem būtu neskaitāmi saslimušie. Lidmašīnās gaiss tiek filtrēts ceļojuma laikā. Autobu-

sos un tramvajos tādā veidā tas nenotiek, ar taksometriem ir kā nu ir.

Publisko transportu nelietoju, centos braukt ar divriteni, automašīnu vai vislabāk iet kājām.

Bet testa rezultāts bija, kāds bija, noskaidrot, kā un kur inficēšanās varētu būt notikusi, izrādījās neiespējami. Informēju visas personas, kurām šī informācija būtiska, ieskaitot ģimenes ārstu. No tā brīža sākās arī formālā vīrusa apkarošanas daļa...

Jāteic, ka Latvijā jutos samērā droši, ka gan par tevi rūpējas, gan ārstnieciskam personālam jau ir zināma pieredze un kompetence. Ģimenes ārsti zin stāstīt par salīdzinošām pieredzēm ar citiem pacientiem, valsts informācijas centri, kaut arī noslogoti, gatavi sniegt informāciju jebkurā diennaktī.

Nedēļu nodzīvoju mājās karantīnā ģimenes ārstes uzraudzībā. Viņa katru dienu zvanīja, izjautāja konkrēti par simptomiem, izrakstīja zāles, ko savu-

kārt aptieka ar kurjeru palīdzību piegādāja mājās, bezkontakta veidā.

Radi, draugi un paziņas uzreiz pieteicās atvest pārtiku un ko nu vēl vajadzētu cilvēkam, kas nedrīkst un nevar atstāt mājas.

Simptomi cilvēkiem mēdz gan atšķirties, bet pārsvarā tā ir temperatūra (ja uzkāpj virs 38°, vajag reaģēt), sāp kauli, parādās klepus, bieži vien arī vieglas vai pat ļoti stipras galvassāpes. Ir milzīgs nogurums, kas liek gulēt līdz pat 18 stundām diennaktī.

jaušamu smīnu aiz maskas prasīja, vai es tagad ticot kovidam, vai tomēr domāju, ka tas ir tikai izgudrojums? Atbildēju, ka nevienam no saviem ienaidniekiem šo nenovēlētu! Kundze teica, ka es noteikti izveseļosos, bet, lai es tad, ārā būdams, stāstu cilvēkiem, kas te piedzīvots, un brīdinu tos, kas netic.

Pēc nedēļas ar savulaikus novērstu pneimoniju man ļāva atgriezties mājas režīmā. Izolācija gan turpinājās. Biju cerējis, ka nu viss ies atkal ātri uz labo pusi,

Kristaps Grasis: “Arī visiem skeptiķiem nenovēlu šādas nedēļas piedzīvot – gribētos ieteikt apsvērt, vai šaubu gadījumā tomēr nevajadzētu ļauties pēc iespējas drošākiem apstākļiem un likt cilvēku dzīvības pāri pašu nepatīkam. Un visām daudzajām sievietēm, kas dienu dienā cīnās ar vīrusa sekām, kuņas nešķiro, bet ārstē gan skeptiķus, gan tādus, kas bijuši īpaši piesardzīgi, mums vajadzētu izrādīt vislielāko cieņu un apbrīnu par to, ko viņas jau veikušas savā pašreizējā darbā. Šis nav karš. Tādu piedzīvoja mūsu priekšteči, ar daudz katastrofālākām sekām. Šī ir liela, bīstama nepatīkšana, bet to varam mēs katrs palīdzēt novērst un apturēt. Tas taču nav par daudz prasīts, vai ne?”

Devītajā slimības dienā atrados vēl mājās ar nemainīgiem simptomiem. Kā jutos pirmajās dienās, tā arī jutos vēl tad. Nekādi uzlabojumi arī nebija jūtami. Vīruss uzdarbojas elpceļos, ja viņam ar kaklu nepietiek un ja ķermenis pēc nedēļas vēl nav to izraidījis no savas sistēmas, tas var sākt darboties plaušās. Tad ir pats vēlākais brīdis doties uz slimnīcu. Ārste pieņēma lēmumu, un pāris minūtes pēc sarunas jau bija klāt “ātrie”.

Jau tajā brīdī pamanīju interesantu faktu, kas nākamās dienās atkārtoti guva manu ievēribu – gan ģimenes ārste, gan viss laipnais un izpalīdzīgais aptiekas personāls, kas palīdzēja nokārtot zāļu piegādi, bija sievietes, un arī abas personas, kas ieradās ar ambulances automašīnu, bija sievietes kārtas pārstāves – kā ārste, kas mani vēl uz vietas izmeklēja, tā arī persona, kas “soferēja” mūs uz Infektoģijas centru. Abas bija laipnas un izpalīdzīgas dāmas. Tas, protams, turpinājās slimnīcā, kur starp personālu, kas ar mani noņēmas, nebija pilnīgi neviena vīriņa!

Varēja just, ka nebūt neesmu pirmais patients ar attiecīgajiem simptomiem. Ļoti ātri notika izmeklēšana, rentgeni, asinsanalīzes, un arī šeit izsmēloša saruna ar atbildīgo ārsti – sievieti. Visi šķita ļoti noslogoti, bet neviens to nelika manīt un izjust. Mēs visi bijām ieslodzīti savās palātās, kuņas nevienā brīdī nedrīkstēja atstāt.

Ikviens no slimnīcā strādājošiem bija ļoti profesionāls un atstāja nepārprotami kompetentu un zinīgu iespaidu. Nekur un nekad nedzirdēja skarbus vārdus, medmāsu ar lielu pacietību ņēmas ar pacientiem, kuriem acīmredzami negāja viegli.

Vienā no slimnīcā pavadītajām dienām medmāsa man ar

bet – maldījos. Vēl trīs nedēļas pēc slimnīcas nācās pavadīt gultā.

Vīruss ir viltīgs. Kādā brīdī tas atlaiž grožus un liek cilvēkam justies manāmi labāk, bet jau pāris stundas vēlāk to atkal noliek gar zemi – un tā tas notiek vairākas reizes dienā. Galu galā pagāja sešas nedēļas, līdz kaut cik varēju apzīmēt sevi par pilnvērtīgu cilvēku, bet vienalga ikdienā vīruss regulāri par sevi atgādina.

Atskatoties jāatzīst, ka vīruss acīm redzami neņem tik ļoti vērā to, ka veselība cilvēkam ir visdārgākais. Šķiet, drīzāk šis kā laimes spēle ir tas, kā ar tevi apiesies. Ir, protams, veci un slimi cilvēki, kuņu veselība nespēj tādu uzbrukumu atvairīt, bet ir arī jauni un veseli, kas nesaprotami dabū padoties un diemžēl aiziet Mūžībā.

Ar to gribu teikt, ka nevienam nevar pareģot, kā būs, ja nu saņēms šo sērgu. Tādēļ ir jo svarīgāk ar visiem iespējamiem līdzekļiem tai pretoties jau pirms notikusi inficēšanās. Tas nozīmē masku valkāšanu, nemitīgu roku mazgāšanu, dezinficēšanu un distancēšanos.

Arī visiem skeptiķiem nenovēlu šādas nedēļas piedzīvot – gribētos ieteikt apsvērt, vai šaubu gadījumā tomēr nevajadzētu ļauties pēc iespējas drošākiem apstākļiem un likt cilvēku dzīvības pāri pašu nepatīkam.

Un visām daudzajām sievietēm, kas dienu dienā cīnās ar vīrusa sekām, kuņas nešķiro, bet ārstē gan skeptiķus, gan tādus, kas bijuši īpaši piesardzīgi, mums vajadzētu izrādīt vislielāko cieņu un apbrīnu par to, ko viņas ir veikušas savā pašreizējā darbā.

Šis nav karš. Tādu piedzīvoja mūsu priekšteči, ar daudz katastrofālākām sekām. Šī ir liela, bīstama nepatīkšana, bet to varam mēs katrs palīdzēt novērst un apturēt. Tas taču nav par daudz prasīts, vai ne?

“Mēs vienmēr zinājām, ka atgriezīsimies Latvijā”

Ārsts **Juris Brūklis** par dzīvi Vācijā un atgriešanos Latvijā intervijā **Sallijai Benfeldei**

Šogad augustā pēc deviņiem dzīves un darba gadiem Vācijā ķirurģis ortopēds Juris Brūklis kopā ar ģimeni atgriezās Latvijā, Rīgā. Ārsts saka, ka viņi ar sievu jau aizbraucot ir zinājuši, ka atgriezīsies mājās, jo nekad nav plānojuši Vācijā palikt uz mūžu. Jautāts, vai ģimene liela, Juris smejas, ka vispirms ģimenē bijis suns, bet pēc tam piedzimuši arī divi dēli un piebilst, ka ģimeni plānojot vēl lielāku.

Abi dēli piedzima Vācijā?

Jā, Vācijā. Uz Vāciju pārcēlāms 2011. gadā, un Hugo piedzima 2013. gadā, bet Krišs – 2017. gadā.

Kādēļ nolēmāt pārcelties un pēc deviņiem gadiem atgriezties mājās?

Bija pēckrīzes laiks, man beidzās rezidentūra, un īsti nebija skaidrs, kā tālāk būs ar darbu. Parādījās iespēja hospitēt vienā Vācijas klinikā, aizbraucu un pēc mēneša man piedāvāja darbu. Atgriezoties Latvijā, gadu mācījos valodu un pēc tam abi ar sievu aizbraucām. Sākumā domājām, ka paliksim gadus piecus, lai kaut ko iemācītos, lai pavērotu dzīvi citur. Labi iedzīvojāmies, pārcēlāmies uz citu pilsētu, sadraudzējāmies ar vietējiem un beigu beigās nodzīvojām Vācijā deviņus gadus. Bet doma par atgriešanos nepazuda, visu laiku domājām, ka brauksim dzīvot uz Latviju. Atlikām, atlikām, tad nokārtojās darba lietas Latvijā, vecākajam dēlam nākamajā gadā jāsāk iet skolā un nolēmām – braucam atpakaļ! Brīdi vēl šaubījies, vai vajadzētu pārcelties pandēmijas laikā, bet sieva sacīja, ka tā jau vienmēr atradīsies kāds iemesls, bet dēlam būs jāiet skolā, mēs taču gribam skolu latviešu valodā. Uz Latviju pārcēlāmies augustā, es strādāju privātajā klinikā “Orto”, pieņemu arī pašvaldības veselības centra poliklinikā Ilguciemā, bet “Orto” ir mans pamata darbs. Sieva vēl nestrādā, jo pēc pārcelšanās bija jānokārto daudzi praktiski jautājumi – bērnudārzs, brīvā laika pulciņu nodarbības puikām, saistībā ar vīrusu nav skaidrs, vai bērnudārzs būs slēgts vai ne – šobrīd esam tādā gaidīšanas režīmā, tad jau redzēsim, kā tālāk. Lielas steigas ar sievas darbu nav. Vācijā pirmo gadu arī bija dažādas praktiski risināmas lietas, tad sieva mācījās valodu, un, ja nestrādā, uz valodas kursiem bija jāgaida rindā, pēc tam piedzima Hugo, vēlāk Krišs.

Vai bija viegli iejusties Vācijā? Katrā valstī ir savi paradumi, rakstītie un nerakstītie likumi, arī aizspriedumi.

Sākumā baidījāmies, ka mūs uztvers kā ārzemniekus, ka pret mums būs kādas pretenzijas, bet viss notika pat ļoti labi. Mēs nestapāmies ar naidīgumu, mūsu nedrošība sākumā bija saistīta ar valodu, nebijām pārliecināti par sevi un valodas prasmi. Kaut kādos sīkumos varbūt arī bija kādas grūtības, bet vācieši ir ļoti atsaucīgi un pretimnākoši, viņiem ir pieredze ar dažādiem migrantu viņiem, ja tā var teikt.

Mums nebija nekādu problēmu saprasties ar kaimiņiem, iejusties darbā un sadzīvē.

Kad pārcēlāmies, noīrējām māju, sākumā gulējām uz matraciem uz grīdas, jo mēbeļu vēl nebija un visu uzreiz nevarējām iegādāties. Kaimiņi, arī kolēģas piedāvāja, vai mums kaut ko nevajag, jo viņiem šīs tas mājās ir lieks. Tā tikām pie ledusskapja, televizora, mums tos vienkārši atdeva.

Mēs dzīvojām mazās pilsētās, un tur, protams, vairāk ir vecākas paaudzes cilvēki, par kuņģiem var teikt “klasiski vācieši”. Uz ielas visi sasveicinās, viss ir ļoti kārtīgs un sakopts. No rīta viņi sāka rosīties jau ļoti agri, brauca uz darbu un mums bija jāpielāgojas tādām dienas ritmam. Vecākās paaudzes vācieši sākumā bija atturīgāki, bet jaunākās paaudzes cilvēki bija ļoti atvērti. Ja ievēro viņu noteikumus un prot vācu valodu, viņi ir ļoti pretimnākoši, ļoti priecājas, ja atbraucēji grib iemācīties valodu un iekļauties sabiedrībā. Domāju, ka mums, latviešiem, ir vieglāk, jo mums ir kultūrvēsturiskās saiknes. Protams, esam kaut ko pārņēmuši arī no mūsu Austrumu kaimiņiem, bet vismaz man vācieši bija saprotami. Ikdienā viņiem ir ļoti augsta savstarpēja cieņa, gan uz ielas, gan darbā viņi ir uzmanīgi, laipni un pieklājīgi, arī apkalpojošajā jomā. Tā ir lielā atšķirība no mums Latvijā, mums tas vēl Latvijā jāiemācās – būt laipniem un iecietīgiem. Arī es to Vācijā mācījos – nezaudēt cieņu un pieklājību jebkurā situācijā. Es domāju, ka nekad neesmu bijis nepieklājīgs (smejas), bet arī man bija jāiemācās, es cenšos.

Vai jums atgriežoties bija vajadzīgs remigrācijas koordinators padoms un vai tas noderēja?

Man jāsaka – jā un nē. Koordinatore bija ļoti atsaucīga, uzreiz atbildēja, kad aizrakstīju, ieteica, ko un kā var darīt saistībā ar bērnudārzu un skolu. Bet viņi nevar palīdzēt, koordinatori var tikai ieteikt, jo, manuprāt, valsts remigrācijas programma praktiski nedarbojas, un tā nav koordinatoru vaina. Iespējams, tas ir finanču un tehnisko lietu jautājums. Piemēram, Vācijā katru gadu jāiesniedz nodokļu deklarācija, kaut kas valstij ir jāpiemaksā vai arī pārmaksāto nodokļu daļu saņem atpakaļ. Pēc Vācijā nostrādāta gada man atmaksāja zināmu summu par to, ka biju iztērējis naudu pārceļoties, par spīti tam, ka es nezināju, ka tāda iespēja pastāv, man to ieteica, bet man pat nebija nekādu čeku. Toreiz saņēm, šķiet, trīs ar pusi vai četrus tūkstošus eiro. Tā bija ļoti negaidīta palīdzība. Atgriežoties Latvijā, nekā tāda nav. Zvanīju Valsts ieņēmumu dienestam un jautāju, vai ir kaut kādas nodokļu atlaides pirmajā gadā. Man atbildēja, ka nekā tāda neesot. Tehniski pārcelšanās pilnībā ir uz ģimenes pleciem. Tātad, lai pārceltos atpakaļ uz Latviju, ir jābūt iekrājumiem un jābūt arī, kur dzīvot. Mums bija dzīvoklis, ko māte man atstāja, kad uzbūvēja

Juris Brūklis: “Pašlaik situācija ir līdzīga gan Latvijā, gan Vācijā. Vāciešiem gan ir ļoti liels slimnīcu tīkls, valstī ir 27 tūkstoši intensīvās aprūpes gultu, kurās var nodrošināt mākslīgo elpināšanu. Domāju, ka mūsu problēma ir tā, ka nav kapacitātes, pastāv riski visai veselības sistēmai. Gan jāsaprot, ka Vācija ir liela un turīga valsts, tai ir citas iespējas, bet, ja tāda situācija ieilgs, grūti pateikt, cik ilgi visu varēs nodrošināt. Vēl jāpiebilst, ka Vācijā vispār ir daudz noteikumu, ir stingrs reglaments, bet cilvēki to ievēro – tā arī ir lielā atšķirība starp Austrumeiropu un, piemēram, Vāciju.”

savu māju. Man ir profesija, laba pieredze un, zināju, kur strādāšu, jo darba vieta jau bija sarunāta iepriekš – deviņos gados nebiju zaudējis saikni ar Latviju un kolēģiem. Kad atbraucu, man pat bija zināmas izvēles iespējas, jo varēju strādāt arī Rīgas slimnīcās. Turklāt mums Latvijā notiekošais bija zināms, jo divreiz gadā braucām ciemos. Otrs lielais jautājums ir par bērnudārzu un skolu. Bērnam vietu var pieteikt, kad bērns ir reģistrēts konkrētā mājvietā. Piesakies rindā, bet varbūt vēl nezini, kur dzīvos. Maijā notiek vietu sadale, mums teica, ka nekādas garantijas nav, atbrauksim, skatīsimies. Mēs atbraucām augustā un mums paveicās, ka puika ir pirmsskolas vecuma, viņam noteikti jābūt apmācībai, tādēļ viņš vietu bērnudārzā dabūja. Mazais brālis arī dabūja vietu tajā dārzā, jo tur ir viņa brālis. Ja bērni būtu mazāki, mums tikai nākamā gada maijā vispār būtu kāda skaidrība par vietu dārzā. Domāju, ka

jaunām ģimenēm tie ir divi lieli klupšanas akmeņi, ja grib pārcelties uz Latviju – pirmkārt, finanses un mājvieta, otrkārt, bērnu dārzi un skolas.

Vai ir iespējams salīdzināt Vācijas un Latvijas veselības aprūpes sistēmu?

Technoloģiju un profesionalitātes jautājumā sistēmas, manuprāt, ir līdzvērtīgas, ja runājam par t.s. “augsto līmeni”. Tie ārsti Latvijā, kuri visu laiku izglītojas, apgūst ko jaunu, ne ar ko neatpaliek no Vācijas speciālistiem. Piemēram, “Orto”, salīdzinot ar līdzīgām klinikām Vācijā, neatpaliek, varbūt pat ir elastīgāka. Ja salīdzinām sistēmas, tad Vācijā vidusmēra cilvēkam medicīna, arī augstas klases medicīna ir pieejamāka un plašāka. Arī Vācijā ir rindas, bet tās nav salīdzināmas ar Latviju, turklāt viss ir bez maksas, izņemot zobārstniecību un vēl dažus pakalpojumus, jo ir veselības apdrošināšana, kas automātiski ir kopā ar darba līgumu. Ir valsts apdrošināšana, ir arī privā-

tā, ko var piepirkt klāt. Gan vienmēr, gan otriem pieeja ir vienāda, atšķiras varbūt palātu serviss un apkalpošanas ātrums. Bet, piemēram, protēzes un implantācija ir pieejami gan valsts, gan privātas apdrošināšanas klientiem. Latvijā cilvēkam ar naudu ir iespējas ātri saņemt augstas klases medicīnas pakalpojumus, bet Vācijā tā gluži nav, spēja samaksāt vienmēr un visur nenozīmē, ka pakalpojumu kāds saņems daudz ātrāk nekā tas, kuram ir valsts apdrošināšana. Latvijā sistēmas pieejamība cilvēkam, kuram nav naudas un jāpaļaujas tikai uz to, ko dod valsts, ir daudz sliktāka.

Kādas atšķirības Covid-19 laikā vērojamas Vācijā un Latvijā?

Pirmā vīrusa viļņa laikā bijām Vācijā, kur situācija tobrīd bija daudz sliktāka nekā Latvijā, jo viņiem robeža ar infekcijas smagi skartajām valstīm Itāliju, arī Čehiju. Vācijā tika aizvērts viss – skolas, bērnudārzi, tika pārtraukti jebkādi kontakti ar citu valstu iedzīvotājiem. Latvijā viss bija mierīgāk, bez tik lieliem ierobežojumiem. Pašlaik situācija ir līdzīga gan Latvijā, gan Vācijā. Vāciešiem gan ir ļoti liels slimnīcu tīkls, valstī ir 27 tūkstoši intensīvās aprūpes gultu, kurās var nodrošināt mākslīgo elpināšanu. Domāju, ka mūsu problēma ir tā, ka nav kapacitātes, pastāv riski visai veselības sistēmai. Gan jāsaprot, ka Vācija ir liela un turīga valsts, tai ir citas iespējas, bet, ja tāda situācija ieilgs, grūti pateikt, cik ilgi visu varēs nodrošināt. Vēl jāpiebilst, ka Vācijā vispār ir daudz noteikumu, ir stingrs reglaments, bet cilvēki to ievēro – tā arī ir lielā atšķirība starp Austrumeiropu un, piemēram, Vāciju. Mums ir noteikumi, bet daudzi tos vienkārši neievēro – un tas ir ne tikai, runājot par Covid-19, tā notiek daudzās jomās. Droši vien vāciešiem ir arī lielāka uzticība valdības lēmumiem. Nu ja, Vācijā vismaz ministri necenšas pandēmijas laikā sev celt algas.

Vācijā, arī citur Eiropā algas lielākas, un cilvēki bieži saka, ka tādēļ labāk dzīvot un strādāt ārpus Latvijas.

Bez izglītības un profesijas arī ārzemēs ir grūti. Manas ģimenes rocība nav mainījusies, salīdzinot ar laiku Vācijā. Protams, tur man bija lielāka alga, bet arī izdevumi bija lielāki. Mēs varējām atļauties vairāk dzīvot sev, ne tikai darbam, tikāmies ar draugiem, jebkurā gadījumā nejutāmies apdālit, nebija tā, ka nevaram atļauties to, kas bija vajadzīgs. Nedomāju, ka mūsu dzīve Latvijā ļoti atšķiras, ka kaut ko zaudēsim. Esam apmierināti, ka atgriezīsimies, te mēs gribam palikt un dzīvot.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

FRAGMENTS NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

Un ko nu?!

SILVIJA GRIGULIS DŽONSA

(Turpinājums no Nr. 46)

PĀRVIETOTS

Mūsu DP nometne Mirvikā (*Mürwick*) bija pārkārtotas vācu militārās kazarmas. Tajās bija viss nometnei nepieciešamais, piemēram, ēdnīca, dušas, sporta laukums un dziļa ūdens krātuve pagalmā, kas bija tikpat liela kā vidēja izmēra peldbaseins. Karstajās vasarās mēs to izmantojām tieši šim nolūkam. Es nezinu, cik dziļš tas īsti bija, bet, šķiet, tajā nebija nevienas sekas vietas, kur es savos vairāk nekā desmit gadus varētu aizsniegt dibenu. Vīrs baseina tika uzslēpts trampļins un daudzi trenējās no tā lēkt. Man gan ne reizes nepietika drosmes to izmēģināt. Mēs spēlējāmies ūdens krātuvēs malā un šķakstījamies ar ūdeni.

Protams, bija arī dažādas cietašas izklaides. Nometnē, piemēram, bija sarīkojumu zāle ar skatuvi vienā galā un virtuvi ar apkalpošanas leti vienā telpas malā. Zāle bija atvērta visu laiku un kalpoja dažādiem nolūkiem. Vienā galā vīri spēlēja galda tenisu, bet vakaros tur notika koncerti, dejas un teātra izrādes. Šajā zālē dalīja arī Sarkanā Krusta sarūpētās pakas, kurās bija sasaiņotas saziēdotas drēbes un apavi, kas bija atvesti no karā mazāk cietušajām valstīm, piemēram, ASV un Anglijas.

Atceros, ar kādu satraukumu mēs gaidījām brīdi, kad tika atvērti pirmie Sarkanā Krusta saiņi. Katrai ģimenei iedalīja pa vienai pakai. Tur iekšā bija tik brīnišķīgas lietas! Kad mamma atvēra mūsējo, pirmo es ieraudzīju cukurotu mandeļu saldumu paciņu, kas izskatījās krāsaina un gluda, piepildīta ar tādām kā miniatūrā Lieldienu olinām. To garša bija neaprakstāma! Mēs tās nekožājām, bet, cik vien varējām, vaļājam pa muti, lai pēc iespējas ilgāk izbaudītu saldo garšu. Mandeles vidū bija kaut kas tāds, ko iepriekš nekad nebiju ēdusi. Man tika veselās trīs! Pirmo apēdu, bet ko iesākt ar pārējām divām? Es tās turēju cieši saspieštas savā sasvīdušajā plaukstā kā milzīgu dārgumu. Viena bija rozā, bet otra – balta. Es gribēju aizskriet un parādīt tās draugiem, bet apkārt neviena nebija. Droši vien arī viņi stāvēja pie saviem saiņiem un ar nepacietību gaidīja, lai redzētu, kas būs iepakots viņu brūnajās kartona kastēs. Starp citām atsūtītajām lietām bija arī dažas cigaretes, olu un piena pulveris, mazliet šokolādes un skārda konservu kārbas. Saldās mandeles, manu prāt, tomēr bija vislabākās.

Pusdienu laikā nometnē mums izsniedza pa zupas porcijai. To parasti nesām uz barakām, kur bijām izmitināti. Mūsu barakas numurs bija 6. Ģimeņu gulvietas cita no citas te bija atdalītas ar koka skapjiem. Dažreiz starp skapjiem uz mietiem tika sakārtas arī armijas vilnas segas. Ar laiku uzbūvēja arī starpsie-

nas un tad gan katrai ģimenei bija sava neliela istabiņa, kurā bija ar malkas krāsns, līdzīgi kā tas redzams filmās par karagūstekņu nometnēm. Mazās krāsniņas mūs sildīja bargajos ziemas mēnešos.

Viena no bērnu iecienītākajām rotaļām, bija spēle "Sadaliēt zemi". To mēs spēlējām vasarās. Smiltis ar nūju tika uzzīmēts liels aplis un sadalīts vairākos vienādos zemes gabalos, kas atgādināja nomizotu apelsīnu. Katram no šiem zemes gabaliem bija dots kādas valsts nosaukums, piemēram, Anglija, Francija vai Vācija. Spēlei bija sarežģīti noteikumi, taču tās laikā, fiziski un garīgi atrodoties "uz zemeslodes", teorētiski varēja kļūt par visas pasaules valdnieku. Tas bija kaut kas līdzīgs šodienas āra monopolam. Neviena valūta gan netika mainīta, iespējams tāpēc, ka naudai pēc daudzkārtējām devalvācijām tajā laikā nebija nekādas vērtības.

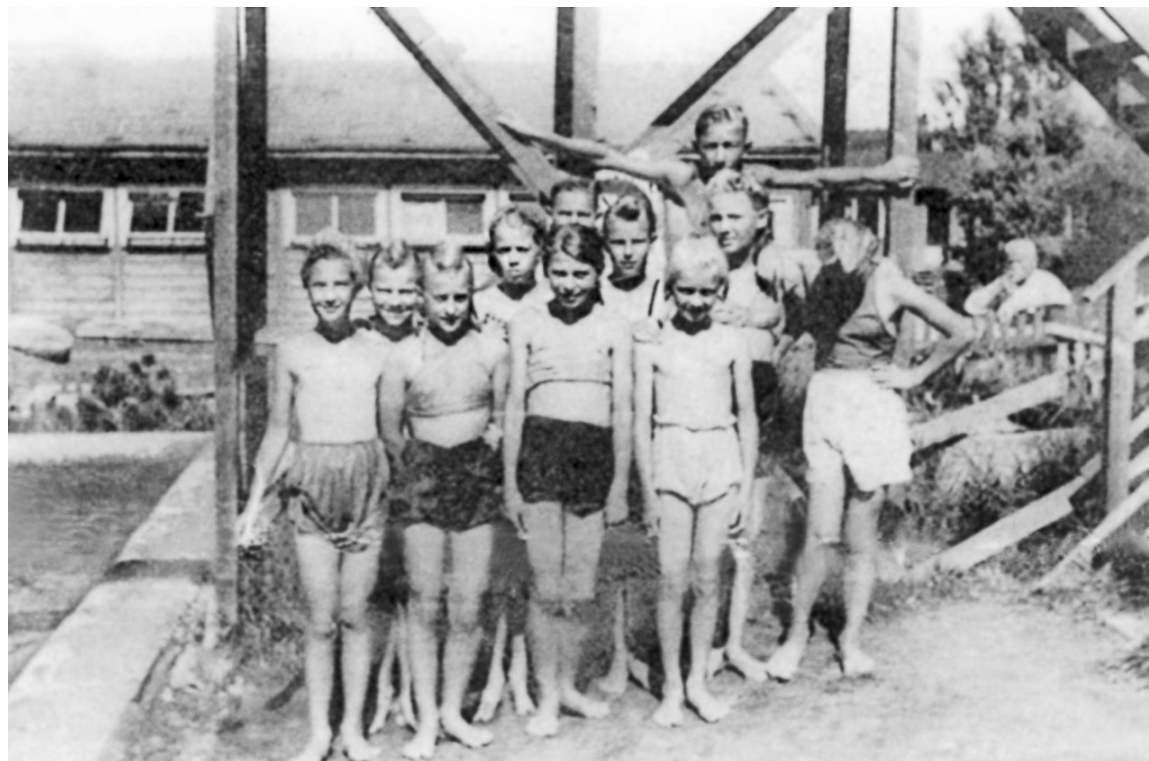
Sporta laukumā jaunieši spēlēja rokasbumbu, volejbolu un citas spēles. Interesanta bija arī spēle ar skanīgu, krievisku nosaukumu, kuru precīzi nevaru atcerēties. To spēlēja sadaloties divās komandās. Katra komanda stingri turēja sadotās rokas ķēdē un pēc tam aicināja pretinieku komandas spēlētāju skriet un mēģināt izlauzties tai cauri.

Tādas rotaļas kā paslēpes un pastnieka klauvēšana man atgādina par kādu starpgadījumu,

bet tas nenotika. Jo ilgāk stāvējām, jo neērtāk abi jutāmies. Es nezinu, kā tas būtu beidzies, ja pārējiem zālē nebūtu apnicis mūs gaidīt un viņi nebūtu sākuši klaigāt, lai mēs nākam laukā un turpinām spēli. Mēs abi iznācām samulsuši un sarkanām sejām, un, kad pārējie mums jautāja – "nu, kā?" tad, protams, bija jāmelo un jāsaka, ka tas bija labākais skūpstis, kāds līdz šim piedzīvots.

Bērnu tautas deju grupa Mirvikā, 1946. gads

Mirvikas nometnē pirms peldes

kurā man atkal nācās melot. Ķīlas izpirkšanas laikā es un zēns vārdā Juris aizgājām aiz skatuves aizkariem, domājams, lai bučotos. Juris bija apmēram gadu vecāks par mani un viņš patika daudzām meitenēm. Es biju lepna, ka man iekrita būt kopā ar viņu aiz aizkariem, taču Juris bija tikpat kautrīgs kā es, un mēs vienkārši tur stāvējām abi nosarkuši kā bietes. Es cerēju, ka sagaidīšu vismaz buču uz vaiga,

BLAKTIS

Es pamodos no tā, ka man kāds nejauki iekoda vēderā. Pataustīju. Tas bija pietūcis kukainis apmēram zirņa lielumā, apaļš un ciets. Es to turēju divos pirkstos un nespēju izdomāt, ko ar to iesākt. Ja saspiedīšu, tad uz palaga paliks asiņu trips. Palags jau tāpat nebija visai tīrs, un tas būtu mazākais ļaunums, taču tas sāks nelabi smirdēt un to gan es negribēju. Nospriedu, ka kukai-

ni nogalināt nebūtu prāta darbs, bet vienalga kaut kā vajadzēja tikt no tā vaļā. Lai izkļūtu laukā, man bija jāpāpjas pāri brālim, kas gulēja mūsu divstāvu gultas ārmalā, turklāt tad es pamodinātu vecmāmiņu apakšstāvā un to es negribēju. Ar ātru un asu rokas kustību, es metu pietūkšo kukaini virzienā uz istabas centru, cik vien tālu iespējams. Cerēju, ka asinsūcejs šādi būs pietiekami apdullināts, lai spētu

iesmidzināja mūsu biksēs un zem krekla DDT pulveri.

Lai atbrīvotos no blaktīm, tika pielietotas arī citas metodes. Laiku pa laikam mamma pārbaudīja mūsu palagus un spilvenus, vēdināja matračus, divstāvu gultas kājas ievietoja traukos ar ūdeni, cerot, ka kukaiņi, rāpjoties pie mums, tajos iekritīs un noslīks. Gultas tika atvilkas maksimāli tālu no sienām un pārējām mēbelēm. Pēc šādām procedūrām cerējām, ka nu mums beidzot priekšā gaidāma klusa un miega netraucēta nakts. Kukaiņi gan pamanījās uzrāpot līdz pat griestiem un lēca pie mums gultās no augšas. Uzvarēt kauju ar blaktīm nebija iespējams.

Kad zuda jebkādas cerības tikt ar tām galā, nometnē tika pieņemts lēmums – blaktis izsvēpēt. Visus baraku iemītniekus evakuēja, telpas piepildīja ar indīgu gāzi, mājokļu logus un durvis aizslēdza. Svēpšanas procedūra ilga vairākas dienas, un mums uz šo laiku nācās pārcelties pie draugiem. Tas bija lieliski! Iedomājieties – mūs no mājām bija izdzinis mazs pretīgs kukainis, bet mēs liksmojām par šim pāramaiņām! Pieaugušo vidū gan valdīja satraukums un vienīgās sarunas bija par neērtībām, ko sagādājis šis blakšu sērga. Kādu laiku pēc indēšanas naktis patiešām bija kļuvušas krietni mierīgākas, bet tad kukaiņi atkal savairojās, un viss sākās no gala.

Blakšu invāzijai nebija visai lielas saistības ar personīgo higiēnu. Mēs regulāri devāmies uz koplietošanas dušām. Sievietēm ar bērniem tās bija izvietotas atsevišķi no vīriešiem. Ūdens tika sildīts tikai noteiktos laikos. Tad meitenes ar sievietes ar mazuļiem naski soļoja uz kazarmu Nr 5., kas atradās nometnes centrā. Mēs ņēmām līdzī zīepes, dvieļus un tīru drēbju kārtu. Drēbes atstājām priekšnamā uz gara sola vai arī pakarinājām uz āķiem pie sienas un tad devāmies dušas telpā. Kad sāka tecēt ūdens un telpa piepildījās tvaikiem, es ātri nometu dvieļi un ieņēmu vietu pašā tālākajā stūrī, lai vietas pietiktu arī pārējiem mazgāties gribētājiem. Es tajā laikā skaitījos jau gana liela, lai pati sev mazgātu matus. Es pat palīdzēju pieturēt savu jaunāko brāli, kamēr vecmāmiņa viņu kārtīgi berza ar skrubi.

Pēc kāda laika karsto ūdeni izslēdza, tāpēc vajadzēja būt visai izveicīgiem, lai paspētu kārtīgi nomazgāties. Ja to neievēroja, tad pavisam viegli varēji palikt saziēpies un cits nekas neatlika kā drebināties nu jau zem auksta ūdens, skalojot nost ziepju putas.

Andrejs, kas bija mazliet vecāks par manu jaunāko brāli, kopā ar tēvu devās uz vīriešu pirti. Runāja, ka viņš tā arī nekad netika pienācīgi nomazgāts.

(Turpinājums sekos)

Ar mīlestību pret tīkla bumbas spēli

Volejbola treneris Andris Kļaviņš allaž ir gaidīts redakcijas viesis. Zinām – kad viņš devies līdz izbraukumā ar savām meitenēm uz ārzemēm, mājup tiks atvestas ne tikai turnīru godalgas, bet arī saistošas piezīmes par turnīros redzēto un piedzīvoto. Andra trenera karjera ilgst jau 62 gadus, tagad viņš strādā Rīgas Volejbola skolā. Viņš bija pirmais mūsu dāmu volejbola komandas *Aurora* treneris. Vienība nesēnosvinēja 50 gadu jubileju, un Andra raksts bija “Ar Rīta zvaigzni karogā”.

Skolas gados Ventspilī Andris “izmēģināja” vairākus sporta veidus – vingrošanu, basketbolu, futbolu. Arī hokeju – pie Harija Vitolīņa vectēva, bet basketbola treneris bijis Gunārs Lučins. Tā kā Andris bija aizrāvis ar sportu, tad gluži dabiska bija vēlšanās to visu turpināt. Ceļš veda uz Latvijas valsts fiziskās kultūras institūtu. Bija iecerējis “iet” uz iecerēto hokeju, bet toreiz tajā speciālitātē audzēkņus neuzņēma. Basketbolam trūka vajadzīgo auguma centimetru. Nācās izšķirties par volejbolu, kas arī kļuva par Andra Kļaviņa mūža mīlestību.

Jau otrajā kursā Andris sāka strādāt par treneri, un kā pats saka, daudz ko izmēģinājis uz savas ādas. Viņa pirmās trenētās komandas nosaukums bijis “Komūnālās pārvaldes sieviešu komanda”. Vēlāk sporta dzīves vadītāji pieņēma lēmumu par

jaunas meistarkomandas dibināšanu. Tā bija “jāpiesaista” kādam uzņēmumam. Izvēlējās zeķu fabriku *Aurora*.

Par trenera sākuma gaitām Andris Kļaviņš stāsta intervijā *Latvijas Avīzei*. “Man uzdeva veidot komandu. Lai kaut kas sanāktu, vajadzēja savākt labākas meitenes no visas Latvijas. No tantes Ugāle aizņēmos naudu un ar lielām grūtībām nopirku kooperatīvo dzīvokli Pārdaugavā, kur izveidoju nelegālu kopmītņi. Sapirku mēbeles, galdu, lai meitenes varētu mācīties. Viss bija jāzstāsta vecākiem. Viņi piekrita, galvenais – man uzticējās. Vienības meiteņu caurmēra vecums bija 16,3 gadi.

Bet kur trenēties? Savas zāles

sākumā nebija, ziemā trenējāmies ārā, sniegā. Par savu darbu man bija jāsniedz pārskats arī fabrikas cechu priekšniekiem, jāveido ar viņiem labas attiecības. Svētku reizēs nācās kopā ar viņiem iet parādē, kliegt “urā!”.

Sūrā darbā rezultāti uzlabojās, un 1974. gadā *Aurora* iekļuva augstākajā līgā, labāko rezultātu sasniedzot 1978. gadā, piektā vietā. Kļaviņa audzēknes rēgulāri tika iekļautas junioru un pieaugušo izlasēs. Zinātkarais treneris daudz mācījās no kollegām – pieredzējušiem volejbola speciālistiem. 1979. gadā Kļaviņa vadītās meitenes bija tuvu sensācijai pret pasaules čempionēm kubietēm – uzvarēja pirmos divus setus, beigās gan zau-

Andra Kļaviņa trenera kredo pēc ierakstiem dienasgrāmatā.

- Man meitenes pēc spēles pasniedza ziedus. Tā bija Skolotāju diena, tātad arī mani uzskata par skolotāju. Bet vai es esmu šā vārda cienīgs? Pēc minūtēm piecām, aizmirsis ziedus, sāku „lasīt morāli” tām pašām jaukajām meitenēm – par mācībām skolā, par uzvedību. Arī man pašam vēl daudz jāmacās, jālasa, lai savā darbā novērstu līdz šim pieļautās kļūdas. (1966)

- Ja man uzticēsies, es ceru – esmu pārliecināts, ka pēc četriem pieciem gadiem Rīgas *Aurora* būs plaši pazīstama volejbola komanda. (Komandu nodibināja 1969. gada 12. septembrī)

- Ja tu, iedams uz mērķi, sāksi ceļā apstāties, lai mestu akmeņus uz katru suni, kas tevi aprej, tad tu nekad līdz mērķim nenokļūsi. (F. Dostojevskis)

dēja ar 2:3. Komandā sevi pie-teica jaunās spēlētājas, rezultāti bija daudzsoļi.

Interesants ir Andra stāstījums par tikšanos ar tautiešiem. Tas noticis Montrealā, Olimpiskajās spēlēs 1976. gadā.

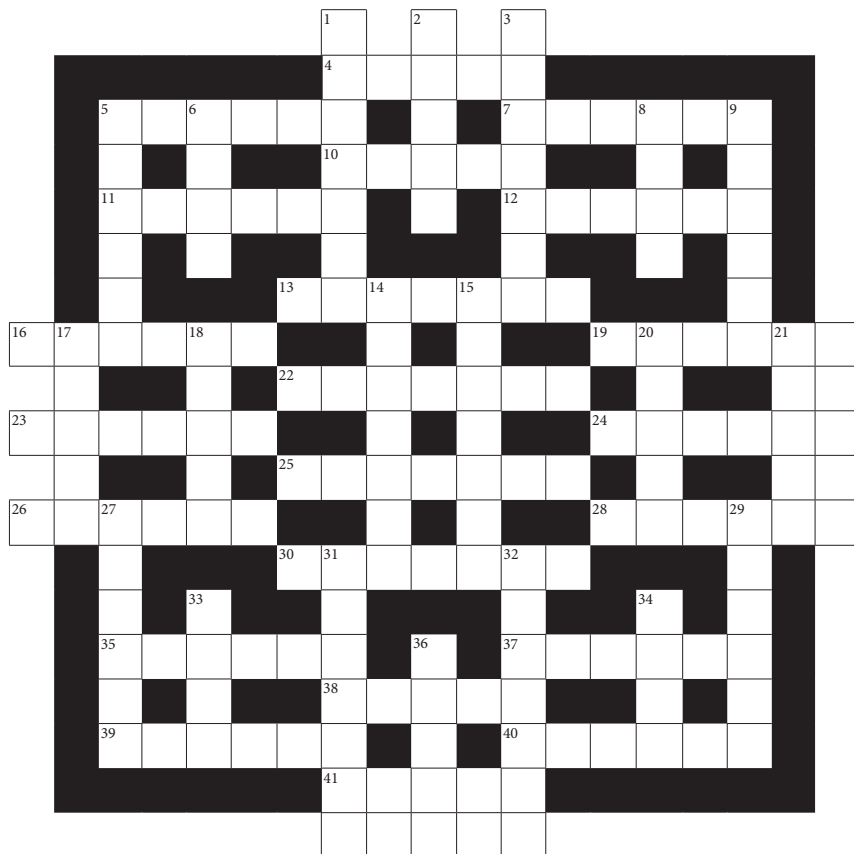
“Ar draugu, airēšanas treneri Rolandu Sproģi aizbraucām uz airēšanu un pie suvenīru stenda sarunājāmies latviski. Pārdevēja saausijās: “Zēni, jūs esat latvieši! Piezvanišu tētim, viņš ļoti gribēs jūs satikt!” Domājām – mums bēgt prom? Tēvs atbrauca, uzaicināja uz vietējo latviešu tikšanos. Zinājām, ka nedrīkst, bet atmetām ar roku, gar krūmiem saliekušies aizlavījāmies uz automašīnu un aizbraucām. Māja

bija pilna ar latviešiem, tikšanās iznāca ļoti emocionāla – līdz asarām. Es to nezinu, bet iespējams, ka tur bija arī Vaira Viķe-Freiberga, jo viņa tolaik strādāja Montreals universitātē.”

Atgriežoties Latvijā, Andrim Kļaviņam piedāvāja darbu Sporta komitejā. Atmosfērā laikā viņš iesaistījās Tautas frontes organizēšanā, barikādēs apsargāja Ministru padomi. 13 gadi nostrādāti Latvijas nacionālajā aizsardzības akadēmijā, ir Latviešu virsnieku apvienības biedrs. Andris Kļaviņš apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni. Ir Latviešu virsnieku apvienības biedrs.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 4. Sievietes vārds (*augustā*). 5. Ezers Armēnijas kalnienē. 7. Apdzīvota vieta Gulbenes novadā. 10. Musulmaņu kulta kalps. 11. Filipīnu galvaspilsēta. 12. Veiklas. 13. Kūstot sajaucies. 16. Auduma krāsošanas paņēmieni. 19. Ūdenssporta centrs netālu no Tallinas. 22. Trauki zupas pasniegšanai galdā. 23. Senās Romas valsts darbinieks, karavadonis (100 – 44 p. m. ē.). 24. Briežu dzimtas

dzīvnieks. 25. Balsti, uz kuņģiem nostiprināti lielgabalu stobri. 26. Latviešu rakstnieks un sabiedriskais darbinieks (1865–1929). 28. Kaislīga jūsma. 30. Kontakts. 35. Franču fiziķis (1775–1836). 37. Sliežu transportlīdzekļi. 38. No stieplēm vīta virve. 39. Rudens puķe. 40. Aukstais ēdiens. 41. Daudzkrāsains.

Stateniski. 1. Valdemārpils agrākais nosaukums. 2. Rakst-

nieka izteiksmes veids. 3. Ļoti pieklājīgi. 5. Samalcināt. 6. Alkoholisks dzēriens. 8. Pielūgsmes objekts. 9. Dīvaini, neparasti svešzemju augi vai dzīvnieki. 14. Stikla trauki. 15. Amerikāņu dziedātājs (1915–1998). 17. Mikroskopisks pirmdzīvnieks. 18. Laukumi tenisa spēlei. 20. Zilupes pieteka. 21. Krāsu nianse. 27. Lielupes pieteka. 29. Ķīmiskais elements, zilganbalts metāls. 31. Ēdama gliemene. 32. Medaļas vai monētas otra puse. 33. Varēt. 34. Galdā spēle. 36. Latvijas pirmskaņa flotes zemūdene.

Krustvārdu mīklas (Nr. 46) atrisinājums

Līmeniski. 1. Tēbas. 4. Snovs. 6. Iesauka. 7. Muklājs. 8. Lēdurga. 10. Internāts. 13. Amanats. 15. Skausts. 17. Naika. 19. Triceps. 20. Arbolīts. 21. Astri. 23. Sesijas. 26. Mantis. 29. Dividende. 30. Alabama. 31. Retorte. 32. Komiska. 33. Alita. 34. Sters.

Stateniski 1. Taktika. 2. Sisenis. 3. Makaroni. 4. Salates. 5. Serviss. 7. Mamba. 9. Atols. 11. Kanceleja. 12. Taksofons. 14. Makrele. 16. Tritons. 17. Naska. 18. Abati. 22. Tenderis. 23. Sevra. 24. Sasmaka. 25. Spitaka. 26. Madaras. 27. Ieceres. 28. Adele.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums “Kokneses fonds”
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS “Citadele banka”
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktendarzs.lv

Zviedrijas latviešiem savs sienas kalendārs 2021. gadam

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
● 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SLUDINĀJUMS:
● NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis +371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
● par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
● par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
● 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem,
kuņi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā ver-
sijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas
latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās
pašas, kas kopš 2001. gada bijušas ko-
pīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu
no ASV.

● par 6 mēn. – EUR 186
● pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn.
EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naidu ieskaitot SIA VESTA-
LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

nr.: LV80UNLA0050016243516,

ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie
sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm
augstu viensējīgā platumā aizņemtu
telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)
EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12
par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai seg-
vārdu parakstītos rakstos izteiktās do-
mas nav katrā ziņā arī redakcijas do-
mas. Par līdzstrādnieku honorāriem
nepieciešama iepriekšēja vienošanās.
Par publikācijās minēto faktu preci-
zītāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

Kalendāra vāks ar Talsu novada brunču motīvu

Latviešu un zviedru svētku dienas, latviešu vārda dienas, Zviedrijas latviešu pasākumi, simt izcilu pagātnes personību dzimšanas dienas, Zviedrijā tik svarīgā nedēļu numerācija – to visu sevī apvieno jaunais Zviedrijas latviešu kalendārs 2021. gadam. To iespējams iegādāties un pasūtīt ar piegādi mājās Zviedrijā un Latvijā: ej.uz/kalendars-ZV-LV.

“Pielikšu kalendāru pie sienas un uzreiz redzēšu, kad ir svētki un brīvdienas Zviedrijā un kad – Latvijā. Tāpat noderēs atgādinājums par vārdadienām, lai neaizmirstu apsveikt latviešu draugus. Kalendāru pasūtīšu kā dāvanu saviem tuviniekiem Latvijā, jo sūtīšana ir bez maksas. Tik ilgi nav izdevies satikties... Kalendārā viņi varēs sekot tam, kas notiek Zviedrijas latviešu dzīvē un uzzināt daudz jauna,” atzīmē Aija Bērziņa, viena no kalendāra veidotājām.

“Gatavojam šo kalendāru laikā, kad iespējas kopīgi svinēt, dziedāt, dejot, baudīt mūziku un teātri, satikt savus draugus un tuviniekus Baltijas jūras otrā pusē ir ierobežotas. Kalendārs ļauj ieskatīties mūsu kopīgajā nākotnē 2021. gadā. Gandrīz pie katra pasākuma varam pielikt piezīmi – ja izdosies. Mēs ceram un ticam – izdosies!” stāsta kalendāra idejas autore Signe Rirdance.

Kalendārā ir pieminētas 100 izcilas Zviedrijas latviešu personības, kuņu mūžs un devums ir

noslēdzies. Šajā sarakstā ir daudz literātu, mākslinieku, zinātnieku, tāpat arī spilgti citu nozaru pārstāvji un nozīmīgākie sabiedriski darbinieki. “Ir vēl tik daudzi, no kuņiem varam gūt iedvesmu... Meklēsim un gadu no gada atradīsim aizvien jaunus veidus, kā ikviena būtisko devumu atcerēties un izstāstīt šodienas Zviedrijas latviešiem,” piebilst kalendāra veidotāji.

Kalendāra sagatavošanā ir ieguldītas neskaitāmas darba stundas. Kalendāra veidotāji saka lielu paldies visiem kalendāra atbalstītājiem un Zviedrijas latviešu organizācijām, kas, spītējot pandēmijas radītajai nedro-

šībai, plāno savu darbību un dažādus aizraujošus pasākumus 2021. gadā.

Lai Zviedrijas latviešu kalendārs pie sienas ir mazs atgādinājums, ka varam turēties un noturēties kopā, arī būdami katrs savās mājās!

Kalendāru papildina divpadsmit Zviedrijas latviešu fotogrāfu darbi un vāka dizains, kuņā izmantoti Talsu tautastērpa brunču motīvi.

Kalendāra pasūtīšana:

- internetā:
ej.uz/kalendars-ZV-LV
- rakstot uz e-pastu: latviesu.kalendars.zviedrija@gmail.com

Laika grāmatas izdevumi Jūsu Ziemassvētku dāvanām par draudzīgām cenām www.laikagramata.lv

Auziņa Szentivanyi. Celmus laida mākoņos.

Par šo grāmatu atzinīgi izteikusies latviešu dzīvesziņas labākā pazinēja, mūsu bijusī Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga.

EUR 7,-

Karmena Kurzemniece. Ventas vālodzes dziesmas.

Trimdas gados un, dzīvojot Latvijā, tapušas dzejas. Īpaši iesakām dzejas draugiem, kam tuvi reliģiskie motīvi.

EUR 7,-

Sandra Bondarevska. Pētersoni Irījā.

Kārļa Pētersona veikaliņā Dublinā joprojām tirgo pīpes... Valsts prezidents Egils Levits viņu pieminēja savā uzrunā Valsts svētkos

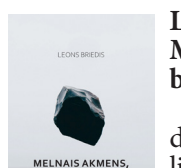
EUR 10,-

Elmārs Zemovičs. Mūzikālā Latvija attēlos.

Coffee-table book mūzikas draugiem. Vēsturiski foto ar informāciju par tiem laikiem, kad Vērmanģarža un Jūrmalas parkos – gluži kā Vinē – spēlēja orķestri.

EUR 10,-

Leons Briedis. Melnais akmens, baltās kājas.

Augstas raudzes dzeja – par dzīvi, likteni, Mūžību. Ziemassvētku un gadumijas laika vakariem gaišā noskaņā.

EUR 7,-

Gundega Repše. Dzintra Vilks. Gobelēni un Esejas.

Neliela, bet grezna grāmata angļu un latviešu valodā. Lieliska dāvana latviešu un cittautu mākslas cienītājiem.

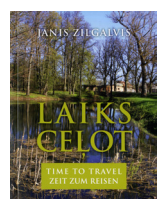
EUR 10,-

Vaira Paegle. The Thorns of Freedom.

Izcilās politikas, PBLA valdes priekšsēdes atmiņas par Latvijai nozīmīgo laiku pēc neatkarības atgūšanas.

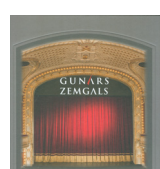
EUR 7,-

Jānis Zilgalvis. Laiks ceļot. 3. daļa.

Bagātīgi ilustrēts un informējošs ceļvedis pa Latvijas sakoptākajām pilīm, muižām un dārziem. Attēlu paraksti un kopsavilkums arī angļu un vācu valodā.

EUR 20,-

Gunārs Zemgals. Uz un aiz skatuves.

Greznā grāmata par pazīstamā latviešu scenogrāfa Gunāra Zemgala mūža veikumu. Meistara rokraksti un

skices ļauj ielūkoties viņa radošajā laboratorijā.

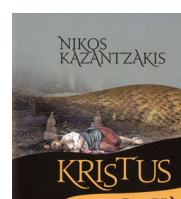
EUR 15,-

Māris Visendorfs. Latvijas armijas kara orķestri.

Unikāls vēsturisks apskats ar daudz seniem foto par mūsu valsts bruņoto spēku orķestriem un mūziķiem.

EUR 20,-

Nikos Kazantzakis. Kristus pēdējais kārdinājums.

Romāns literatūras gardēžiem ar Pētera Bolšaiša priekšvārdu. Viņš arī tulkojās.

EUR 10,-

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

KAUFMANIS/BEBRIŠS IZCĪNA BRONZU

Latvijas bobsleja pilots Dāvis Kaufmanis ar stūmēju Arni Bebrīšu Vācijā Eiropas kausa otrajā posmā izcīnīja trešo vietu, pirmo reizi karjerā kāpjot uz goda pjedestāla.

Dāvis Kaufmanis (pa labi)

Divu braucienu summā uzvaru izcīnīja mājinieki vācieši Hanss Peters Hannighofers/Marsels Kornhardts, kuri tuvākos sekotājus no Krievijas Rostislavu Gaitjukeviču un Romanu Košeļevu apsteidza par 0,36 sekundēm, kamēr Kaufmanis/Bebrīšs zaudēja 0,45 sekundes. Kaufmanis iepriekš karjerā Eiropas kausā bija izcīnījis ceturto vietu, bet vēl ne reizi nebija stājies uz goda pjedestāla.

Sesto vietu ar 0,63 sekunžu deficītu izcīnīja Oskars Melbārdis/Edgars Nemme, kamēr devīto un desmito pozīciju sadalīja attiecīgi Emīls Čipulis/Kristis Lindenblats un Ralfs Bērziņš/Dāvis Sprinģis. Čipuļa divnieks lideriem zaudēja 0,88 sekundes, kamēr Bērziņa ekipāžai 0,89 sekunžu deficīts.

KAMANIŅĀS TIEK MUMS TRESŠĀS VIETAS

Pasaules kausa otrajā posmā kamaniņu sportā Vācijas pilsētā Altenbergā vīriešu konkurencē trešo vietu un pirmo pjedestālu šosezon izcīnīja latviešu sportists **Kristers Aparjods**, kurš pēc pirmā brauciena ierindojās 13. vietā. 16. vietu ieņēma **Kristens Rīks Rozītis**, 24. vietu debitants **Gints Bērziņš**, bet 25. vietu **Artūrs Dārziņš**, kurš pēc pirmā brauciena atradās 3. vietā.

Kristers Aparjods

Latvijas kamaniņu izlases braucēji Kristers un Kendija Aparjodi, kā arī brāļi Juris un Andris Šici Altenbergā Pasaules kausa otrajā posmā komandu stafetē apsteidza titulēto Vāciju un izcīnīja bronzas medaļas.

Andris un Juris Šici

Brāļi Andris un Juris Šici Altenbergas trasē ieņēma ceturto vietu

divnieku sacensībās Pasaules kausa otrajā posmā kamaniņu sportā. Oskars Gudramovičs/ Pēteris Kalniņš ierindojās 8., bet Mārtiņš Bots/Roberts Plūme –14.vietā. Trešajās sezonas sacensībās pēc kārtas uzvarēja austrieši Tomass Štejs un Lorencs Kollers, kuri otrajā braucienā apsteidza vāciešus Toniju Egertu un Sašu Benekenu par astoņām sekundēm tūkstošdaļām.

BIATLONS. NEVEIKSMES ŠAUSANĀ

Latvijas biatlona izlases lideris Andrejs Rastorgujevs Kontiolahti, Somijā, ieguva 42. vietu 10 kilometru sprintā Pasaules kausa sezonas otrā posmā pirmajās sacīkstēs. Rastorgujevs trešo reizi sezonā trijās sacensībās nesašāva divus mērķus un nepapildināja ieskaites punktu krājumu, bet kvalificējās dalībai iedziņas distancē. Uzvarēja norvēģis Tarjei Bē, kurš nekļūdīgi šāva un finišu sasniedza pēc 24 minūtēm un 3,7 sekundēm. Tāpat kā uzvarētājs bez kļūdām šāvušais Vācijas biatlonists Arnds Peifers atpalika 13,9 sekundes un bija otrais, bet uz pjedestāla zemākā pakāpiena vietu nopelnīja Johaness Tīnjes Bē, kurš veica vienu soda apli un savam brālim zaudēja 29,4 sekundes. Rastorgujevu no uzvarētāja šķīra minūte un 48,7 sekundes. Vēl divi Latvijas biatlonisti Roberts Slotiņš un 19 gadus vecais Kirils Matjuhins ieguva attiecīgi 79. un 98. vietu 105 dalībnieku konkurencē. Slotiņam bija divas kļūdas šaušanā, turpretim Matjuhins mēroja trīs soda aplis. Ieskautes punktus nopelnīja 40 labāko rezultātu īpašnieki, savukārt pirmais sešdesmitnieks kvalificējās startam iedzišanās.

Iedzišanās Andrejs Rastorgujevs piecreiz kļūdījās šautuvē un ieņēma 32. vietu.

GATAVOŠANOS JAUNAJAI SEZONAI TURPINĀS TENERIFĒ

Latvijas plūdmales volejbola duets Aleksandrs Samoilovs un Jānis Šmēdiņš devušies uz Tenerifi, kur turpmākās divas nedēļas pavadīs treniņnometnē, sarunā ar LETA sacīja spēlētāji.

Jānis Šmēdiņš un Aleksandrs Samoilovs

Tāpat kā Mārtiņš Pļaviņš/Edgars Točs, arī Aleksandrs Samoilovs un Jānis Šmēdiņš pagājušās sezonas pēdējo turnīru aizvadīja Latvijā, kad septembrī spēkojās Eiropas čempionātā Jūrmalas smiltīs. Pēdējā spēle tika aizvadīta ceturtdaļfinālā, bet pēc tam sekoja vairāku nedēļu gara atpūta.

BOKSERIS GORBUNOVŠ IEGŪST OTRO VIETU EIROPAS U17 ČEMPIONĀTĀ

Latvijas bokseris Ņikita Gorbunovs Bulgārijas galvaspilsētā Sofijā izcīnīja sudraba medaļu Eiropas U17 vecuma grupas junioru čempionātā.

Ņikita Gorbunovs

Gorbunovs, kurš cīnījās svāra kategorijā līdz 66 kilogramiem, finālā pēc punktiem ar 0:5 zaudēja Krievijas bokserim Sergejam Koldenkovam. Četri tiesneši Koldenkovam piešķīra uzvaru ar 30:26, bet viens – ar 29:27.

DĀVANA LATVIJAS BOKSA SIMTGADEI

Par Latvijas sportu grāmatas nav retums, tās tiek izdotas katru gadu, bet pārsvarā par populāriem sportistiem un sporta veidiem, kas biežāk ir ikdienas redzeslokā. Tomēr ir arī izņēmumi, šoruden dienas gaismu ieraugot izdevniecībā "Latvijas Mediji" izdotajai grāmatai par boksu.

"Ringa piektais stūris" – tas ir stāsts par bijušā boksera un tagad trenera Vasilija Šeļepjonoka gaitām šajā džentlmeņu sporta veidā. Grāmatas līdzautore ir Vasilija dzīvesbiedre Daina Grinhofa.

DAIŅA DUKURA SKALĀ AIZIEŠANA – STRĪDI AR SPORTA VEIDU VADĪBU IZRAISA SIGULDĀ EKSPLOZĪVU KONFLIKTU

Dainim Dukuram 10. decembris būs pēdējā darbdiena Siguldā ledus trases direktora amatā, kur viņš ir pavadījis 26 gadus. Aiziešana gan iznākusi skaļā. Amatu pametot.

Dainis Dukurs

Dukurs intervijā portālam *mvp.lv* pauza ne mazums pārmetumu Latvijas Bobsleja un skeletoņa federācijas vadībai. Mākoņi ap Dukura krēslu savilkās jau vasarā,

kad Izglītības un zinātnes ministrija ar sūdzībām vērsās Latvijas Bobsleja un skeletoņa federācijas (LBSF), kā arī Latvijas Kamaniņu sporta federācijas (LKSF) vadība.

Konflikta būtībā isumā. • Bobsleja, skeletoņa un kamaniņu federācijas vaino Daini Dukuru par neatsaucību un nekvalitatīviem trases pakalpojumiem. • Dainis Dukurs neērtības Latvijas sportam skaidro ar nepieciešamību Siguldā trasei pelnīt. • Izglītības un zinātnes ministrija redz konfliktā abpusēji neveiksmīgu komunikāciju, pārkaupumus Daini Dukura rīcībā neatrod. • Dainis Dukurs vaino LBSF vadītājus Krievijas sportistu interešu lobēšanā Siguldā trasē. • Savukārt LBSF saskata Daini Dukuru vainu resursu koncentrēšanā tikai saviem dēļiem.

Ministrijai izsūtītajās oficiālajās vēstulēs LBSF norādīja uz nekvalitatīvu ledu un neizdevīgu treniņu laika piedāvāšanu, savukārt LKSF pārmeta Dukuram neatšaucību un vienpersonisku lēmumu pieņemšanu. LBSF prezidents Jānis Kols intervijā Latvijas Televīzijai uzsvēra, ka federācijā balsojums par neuzticību Dainim Dukuram bijis vienbalsīgs. "Tas, ko mēs paudām Izglītības un zinātnes ministrijā, ir divu federāciju valžu, kurās abās kopā ir vairāk nekā 10 cilvēku, vienbalsīgs, es uzveru – vienbalsīgs – lēmums izteikt neuzticību Dainim Dukuram par viņa darbības stilu," teica Kols. Arī Latvijas bobsleja izlases galvenais treneris Sandis Prūsis teicis, ka viņam ir daudz vieglāk plānot treniņu braucienus jebkurā pasaules trasē, jo tur šie laiki jau ir iepriekš zināmi, precīzi noteikti, un ir iespēja trenēties uz laba ledu, piebilda Kols. "Dienmēl Siguldā varētu šajā sarakstā ierindot pēdējā vietā – es runāju par bobsleju –, jo mums tās iespējas parasti ir atstātas pašiem pēdējiem, visneizdevīgākajos laikos un uz vissliktākā ledu," neapmierinātību pauza Kols.

Savukārt Dainis Dukurs intervijā Latvijas Televīzijai paskaidroja, ka Siguldā trasei ir jāpelna. "Jā, mēs audzējam savus ieņēmumus, tā rezultātā varbūt dažbrīd radās kāda neērta situācija arī Latvijas sportam, kad mēs nespējam iedot tik kvalitatīvu ledu, bet mēs centāties visu izdarīt, jo mēs gribējam nopelnīt," teica Dainis Dukurs. Siguldā trase pie-

der Latvijas valstij, kas tās uzturēšanai 2020. gadā piešķirusi 325 000 eiro dotāciju.

IZM federāciju pārmetumus Dukura darbībā pārkaupumus nesauskatīja. Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Sporta departamenta direktors Edgars Severs paskaidroja, ka to uztvēra kā komunikācijas nepilnību, bet abpusēji. "Gan no federāciju puses, gan attiecībā uz trases vadības pusī," viņš piebilda. Tādējādi Siguldā ledus trase ir pamatīgu izaicinājumu priekšā – tai jāmeklē jauns vadītājs, bet iemītņiekiem jādomā, kā turpmāk sadzīvot un strādāt kopīga mērķa vārdā.

LOK IZPILDKOMITEJA ATBALSTA 2021. GADA BUDŽETA VADLĪNIJAS

Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) Izpildkomitejas sedē tika atbalstītas 2021. gada budžeta projekta vadlīnijas, aģentūru LETA informēja LOK. Ņemot vērā Covid-19 radīto situāciju Latvijā, ir noteiktas trīs 2021. gada prioritātes.

Kā pirmā prioritāte noteikta olimpisko komandu "Tokija 2020", "Pekina 2022" un jaunatnes komandas "Vuokatti 2021" sportistu un komandu atbalsts. Tāpat starp prioritātēm ir stabils un prognozējams LOK budžets, kā arī finanču resursu konsolidācija starp Latvijas Olimpisko sociālo fondu (LOSF), Latvijas Olimpisko vienību (LOV) un LOK.

FUTBOLS

Latvijas futbola valsts vienība 2022. gada Pasaules kausa kvalifikācijas grupā spēlēs pret **Nīderlandi, Turciju, Norvēģiju, Melnkalni un Gibraltāru**, kļuva zināms 7. decembrī Cīrihē, Šveicē, notikušajā izlozē. Eiropas kvalifikācijas zonas grupu izloze risinājās attālināti bez iesaistīto komandu pārstāvju dalības. Pasaules kausa finālturnīrs 2022. gadā risināsies Katarā no 21. novembra līdz 18. decembrim.

P. Karlsons

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

